

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний авіаційний університет
Освітня програма	49903 Психологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	053 Психологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний авіаційний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	49903
Назва ОП	Психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Гірняк Андрій Несторович, Вєтрова Наталія Володимирівна, Корнієнко Інокентій Олексійович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	27.03.2023 р. – 29.03.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://nau.edu.ua/site/variables/news/2023/3/053_49903%20PhD%20Do%B2%D1%96%Do%B4%Do%BE%Do%BC%Do%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20Do%A1%Do%9E.pdf
Програма візиту експертної групи	https://nau.edu.ua/ua/news/2023/3/vidkrita-zustrich-z-ekspertami-natsionalnogo-agentstva-iz-zabezpechennya-yakosti-vishchoi-osviti-shchodo-akreditatsii-osvitnoi-programi-psihologiya.html

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

За підсумками роботи ЕГ, під час вивчення нормативних документів, матеріалів сайту Національного авіаційного університету (далі – НАУ), матеріалів, наданих на запит ЕГ, дистанційного онлайн-візиту встановлено, що мета й цілі освітньо-наукової програми “Психологія” з підготовки докторів філософії за спеціальністю 053 Психологія (далі – ОНП) відповідають місії та стратегії НАУ. Структура та зміст ОНП відповідають Стандарту, чинному законодавству та предметній області спеціальності “Психологія”. Установчі та нормативні документи, надані експертам, а також уточнені в процесі експертизи фактичні дані щодо організації освітнього процесу в НАУ підтверджують можливість підготовки здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти за ОНП “Психологія” спеціальності 053 Психологія на якісному рівні. Унікальність ОНП проявляється у її спрямованості на авіаційну, екстремальну та глибинну психологію. Потреба в такому фокусі ОНП підтверджена потенційними роботодавцями. Це суттєво виділяє її з подібних на освітньому ринку. Військовий стан додатково актуалізує потребу у спеціалістах в галузі авіаційної та екстремальної психології. Це підтверджує важливість провадження ОНП на загальнодержавному рівні. Суттєвими перевагами закладу є кадровий склад, наявність інфраструктури для реалізації авіаційного фокусу ОНП, міжнародні зв'язки. Експертна група встановила, що освітня програма та освітня діяльність за нею відповідають Критеріям акредитації, із певними зауваженнями, які однак не справляють суттєвого негативного впливу на якість реалізації ОНП й здатності підготовки аспірантів за спеціальністю 053 “Психологія”. Це також підтверджено успішними захистами дисертаційних робіт. Перспективами розвитку цієї ОНП є подальше поглиблення її фокусу на авіаційній психології й розширення програм мобільності для здобувачів та залученості наукових керівників до виконання дослідницьких проєктів. У ЕГ склались позитивні враження від НАУ, його здобувачів, НПП, адміністративного та допоміжного персоналу.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Освітня програма створює і підтримує якісний освітній простір із залученням стейкхолдерів з метою підготовки науковців у психологічній галузі. Унікальність ОНП полягає у її фокусі на авіаційній, екстремальній та глибинній психології, що відрізняє цю ОНП із подібних ОП на ринку освітніх послуг України. Цілеспрямована підготовка до включення здобувачів у міжнародне наукове середовище здійснюється через вивчення ОК “Академічне письмо англійською мовою”, а зміст обов'язкових дисциплін у повному обсязі дозволяє досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Широкі можливості щодо вибору ОК з ОП інших рівнів і спеціальностей дозволяють високу варіативність у здійсненні індивідуальної освітньої траєкторії. Науково активна випускаюча кафедра авіаційної психології підтверджується фактом, що майже 91% НПП мають публікації у виданнях Scopus та Web of Science. Усі 100% наукових керівників є високопрофесійними психологами-науковцями із значним науково-педагогічним стажем. Неформальна освіта має повсюдну підтримку на рівні ЗВО і пропонується аспірантам у формі безкоштовних освітніх платформ, студій, хабів, воркшопів і стартап-шкіл. Компетентності наукової діяльності також активно формуються в аспірантів у ході реалізації навчального плану. Здобувачів залучають до роботи наукових гуртків (“Інсайт”, “PsyLab”) й участі у двох щорічних міжнародних конференціях, що відбуваються на кафедрі. У закладі наявна чітка система контрольних заходів, зрозуміла для здобувачів, врегульована нормативними документами ЗВО і є доступною на сайті. Процедура оцінювання навчальних досягнень є прозорою та зрозумілою, доведена до відома здобувачів вищої освіти. На ОНП дотримується академічна доброчесність в дисертаційних дослідженнях здобувачів та під час проведення контрольних заходів. Існує можливість безкоштовного використання програмно-технічного комплексу Unichек із метою перевірки обов'язкових видів робіт на академічний плагіат. Кафедрою, яка реалізує ОНП, забезпечено реальну, тривалу й ефективну зовнішню (з представниками наукових, освітніх, медичних установ, бізнес закладів та інших організацій) та внутрішню партнерську взаємодію зі стейкхолдерами, які залучені до процесу періодичного перегляду ОНП. Забезпеченість можливості участі здобувачів у зарубіжних конференціях і сертифікатних програмах; наявний досвід створення разових спеціалізованих вчених рад; наявність фахового видання категорії “Б”; наявність у аспірантів публікацій в журналах категорії “А” також віднесено до сильних сторін ОНП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Практика залучення представників стейкхолдерів (здобувачів, роботодавців) до обговорення ОНП передбачає обмежені можливості для формулювання цілей ОНП, ФК, СК та ПРН - ЕГ рекомендує вдосконалити політики взаємодії із стейкхолдерами задля розширення їх можливості впливу на зазначені структурні елементи ОНП. Наявна структурно-логічна схема унеможлиблює розуміння логіки розгортання ОНП у часі для стейкхолдерів - вдосконалити структурно-логічну схему чітко зафіксувавши пререквізити на постреквізити ОК. Фахово орієнтований РН13 за матрицею досягається виключно ОК з циклу оволодіння загальнонауковими компетентностями та практикою, а зазначені у програмі фахової науково-педагогічної практики компетентності та РН не відповідають матриці у ОНП. ЕГ рекомендує вдосконалити матрицю відповідності ПРН ОК й забезпечити досяжність унікального РН13 ОК фахового циклу. Програма вступного випробування містить 58% застарілих джерел рекомендованої літератури, а програма додаткового вступного іспиту до аспірантури дублює за тематикою усі 11 розділів програми фахового випробування - переглянути літературу програми вступного випробування, а також змістово диференціювати наповнення програми додаткового вступного іспиту та програми фахового випробування. В силабусах та робочих програмах не зазначаються форми і методи контролю освітньої діяльності, а самі форми та

методи навчання є однотипними та традиціоналістськими. Це зумовило рекомендацію ЕГ щодо модернізації застосовуваних методів та форм навчання та оприлюднення їх у РПНД та силабусах. Під час прийняття рішення за результатами розгляду результатів опитувань здобувачів не враховано конкретні пропозиції викладачів щодо вдосконалення умов провадження освітньої діяльності на ОНП - ЕГ рекомендує враховувати конкретні пропозиції викладачів щодо вдосконалення умов провадження освітньої діяльності на ОНП. Зафіксовано факти використання застарілої, а відтак недостатньо актуальної бази рекомендованих літературних джерел - ЕГ рекомендує оновити переліки в РПНД та силабусах. У деяких силабусах і РП представлено російська рекомендована література, в т.ч. лінки на інтернет-ресурси з доменом «.ru». Рекомендація дотримуватися нормативних вимог МОН «Щодо недопущення завдання шкоди інтересам держави у сфері інформаційної безпеки», N 1/9-669 від 08.12.2017 р. Неповна відповідність освітніх компонентів напрямом досліджень окремих аспірантів з психології інклюзії, вікової та психології сім'ї; неповна відповідність наукової діяльності окремих аспірантів напрямом досліджень наукових керівників - ЕГ рекомендує додати у перелік вибірково ОК, що здатні забезпечити повну відповідність ОК напрямом досліджень аспірантів та/або забезпечувати відповідність тем аспірантів фокусу ОНП. Обмеженість залученості наукових керівників та здобувачів до виконання спільних вітчизняних/міжнародних дослідницьких проєктів спричинила рекомендацію ЕГ щодо розширення практик долучення до виконання спільних міжнародних дослідницьких проєктів і міжнародних програм.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

У ВСО зазначено метою ОНП “Підготовку висококваліфікованих фахівців за третім (освітньо-науковим) рівнем доктор філософії зі спеціальності 053 Психологія, здатних аналізувати та інтегрувати актуальне психологічне знання в практику виробничої, зокрема авіаційної, діяльності” та спрямування ОНП на опанування здатності “самостійно розв’язувати актуальні проблеми психологічної служби та дослідницько-інноваційні завдання в особливих умовах діяльності та невизначених ситуаціях; застосовувати набуті знання, досвід, цінності і ставлення у практичній та викладацькій діяльності психолога”. Проте зазначені цілі та фокус не відображено у самій ОНП, де у розділі “Основний фокус та особливості освітньо-наукової програми” описано в основному процедурні моменти, застосовані методи навчання тощо. Про фокус ОНП на екстремальній та авіаційній психології у самій ОНП можна дізнатися лише із формулювань СК 8, 9 та відповідних ПРН. Розроблення у ОНП авіаційної психологічної проблематики та екстремальної психології визначається як її унікальність і повністю відповідає галузевій специфіці закладу, що і зазначено у місії НАУ “Зміцнення освітньо-наукового потенціалу держави шляхом підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців різних освітніх ступенів, конкурентоспроможних на світовому ринку праці, для авіаційної та інших галузей економіки, генерації нових знань та інноваційних ідей на основі інтеграції та інтернаціоналізації освіти, досліджень та практики”, яка міститься у “Стратегії розвитку НАУ” [<https://cutt.ly/54m4YSL>]. ЕГ вважає, що відсутність чіткої артикуляції фокусу ОНП на авіаційній та екстремальній психології у самій ОНП ускладнює усвідомлення і розуміння такої унікальності абітурієнтами, що може знижувати її конкурентні переваги на ринку. Це зумовлює рекомендацію ЕГ – чітко артикулювати основний фокус ОНП у розділі “Основний фокус та особливості освітньо-наукової програми”.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Цілі ОНП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій і потреб стейкхолдерів, що підтверджено на зустрічі з роботодавцями. Кокун Олег Матвійович, член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор, заступник директора з науково-інноваційної роботи Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Мозгова Галина Петрівна, доктор психологічних наук, професор, завідувачка кафедри психосоматики та психологічної реабілітації Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, м. Київ, Україна та інші присутні на зустрічі підтвердили свою участь у методологічних семінарах і обговорення освітніх компонентів ОНП. Було підтверджено, що факти вилучення ОК “Методи та засоби обробки результатів наукових досліджень”, введення ОК “Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти”, “Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі 053 Психологія” та ін. було здійснено за запитом і врахуванням позицій роботодавців, включення ОК “Психологічний супровід процесу індивідуалізації в консультуванні та терапії” - за пропозицією аспірантів. Проте як для здобувачів, так і для роботодавців відсутне

анкетування щодо змісту та структури ОНП. Жодна з наявних анкет не передбачає запитань стосовно цілей, компетентностей чи формулювань результатів навчання. (Наявне відкрите запитання “Що б Ви хотіли змінити в організації освітнього процесу за даною ОП?”). Зазначене є недоліком у системі збору і врахування інформації стосовно ЗК, СК, ПРН, оскільки не розкриває можливості впливу стейкгоल्дерів на цілі освітньої програми та програмні результати навчання, знижуючи потенціал розвитку ОНП. Це також підтверджується наданими на запит протоколами обговорення (пункт 1) та наявністю лише двох унікальних СК поза стандартом. Застосовувані практики на ОНП спрямовані в основному на зміну ОК, їх назв чи вдосконалення змісту, кредитного навантаження. Таким чином, ЕГ рекомендує суттєво розширити практики взаємодії зі стейкгольдерами шляхом уможливлення їх більш суттєвого впливу на цілі освітньої програми та програмні результати навчання, які передбачені ОНП. На зустрічі із студентським самоврядуванням було підтверджено можливість їх обговорювати на відповідних радах та внести пропозиції щодо удосконалення освітнього процесу, однак спілкуючись із представниками на фокус-групі, факти обговорення цієї ОНП представники студентського самоврядування, запрошені на зустріч, не пригадали. Це зумовлює рекомендацію ЕГ щодо популяризації серед студентського самоврядування можливості їх впливу на освітні програми закладу.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Під час зустрічі з гарантом було підтверджено, що при формулюванні цілей і програмних результатів навчання підготовки докторів філософії за спеціальністю 053 Психологія ОНП “Психологія” галузевий контекст врахований у переліку ОК ОНП тематичним змістом ОК, тематикою науково-дослідних робіт здобувачів: більшість тем пов’язані з психологічною проблематикою авіаційної та екстремальної психології. Тематичний зміст обов’язкових ОК відповідає галузевому контексту та враховує тенденції розвитку спеціальності через використання сучасної літератури з ОК, яка зазначена у робочих програмах. Формулювання ЗК, СК, ПРН відповідають Стандарту, додаткові СК та ПРН також визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності та основного фокусу ОНП. Врахування регіонального контексту у цілях, компетентностях та результатах навчання не зафіксовано, адже ОНП має загальнодержавний масштаб. За твердженням гаранта ОНП, при формулюванні змісту ОК було враховано досвід аналогічних закордонних програм: Help University of Maryland, Embry-Riddle Aeronautical University. Проте досвід зазначених програм не конкретизовано. Результати вивчення зазначених програм не знаходять своє відображення у формулюваннях ЗК, СК, ПРН, а стосується в основному переліку та змісту ОК.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Програмні результати навчання ОНП відповідають вимогам стандарту для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 053 “Психологія”, затвердженому Наказом міністерства освіти і науки України 20.07.2022 р. N 646. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання відображають замовлення на фахівців, які мають ґрунтовні науково-професійні знання для реалізації освітньо-наукових завдань, володіють необхідними вміннями та навичками для надання психологічної допомоги. Експертною групою проаналізована матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП та матриця забезпечення ПРН відповідними компонентами освітньо-наукової програми. Зазначаємо, що обов’язкові компоненти ОНП забезпечують формування визначених стандартом ЗК, СК та ПРН. Зміст ОК відповідає формуванню заявлених ПРН. Наприклад ОК “Психологічний супровід процесу індивідуації в консультуванні та терапії” містить такі теми, як: “Визначення векторів динаміки особистісних трансформацій в процесі індивідуації”, “Застосування психологічних прийомів та психотехнік в процесі консультативної та терапевтичної роботи, спрямованої на самопізнання та інтеграцію особистісних ресурсів” та інші, які забезпечують досягнення таких заявлених результатів навчання, як: РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології; РН2. Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці; РН3. Виокремлювати, систематизувати, розв’язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, формулювати і перевіряти гіпотези, визначати чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження та ін. Таким чином ЕГ пересвідчилась, що освітня програма загалом дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 053 “Психологія”.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Унікальність ОНП - фокус на авіаційній, екстремальній та глибинній психології, що відрізняє цю ОНП із подібних ОК на ринку освітніх послуг України.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Найвна унікальність недостатньо артикульована у самій ОНП; недосконала практика залучення представників стейкхолдерів (здобувачів, роботодавців) до обговорення ОНП. Рекомендації: артикульовати унікальність у її структурі самої ОНП. Рекомендація може бути реалізована групою розробників у наступній редакції ОНП для здобувачів 2023р. Вдосконалити політики взаємодії із стейкхолдерами задля розширення їх можливості впливу на формулювання цілей ОНП, ФК, СК та ПРН та ознайомлювати їх з результатами та впровадженими змінами. Пропозиція може бути реалізована відділами з ліцензування та акредитації та відділом моніторингу якості вищої освіти до початку 2023/2024 навчального року шляхом удосконалення інституційних політик.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Ця освітня програма має сформульовані цілі, які цілком відповідають місії та стратегії ЗВО. Реалізація ОНП надає можливість досягти визначених програмних результатів навчання, які у свою чергу узгоджені з тенденціями розвитку спеціальності та ринку праці. ОНП усвідомлює потреби ринку праці, наголошує на зростанні потреб у фахівцях, здатних вирішувати задачі у сфері авіаційної та екстремальної психології. Проте зазначений сучасний та актуальний фокус недостатньо чітко окреслено у цілях і фокусі самої ОНП і таким чином явно не дає зрозуміти потенційним здобувачам відмінності цієї ОНП від аналогічних. Програма побудована з урахуванням позиції та потреб стейкхолдерів стосовно переліку освітніх компонентів; їх опитування також періодично проводиться, однак механізми регуляції їх впливу на формування цілей ОНП, компетентностей та програмних результатів навчання потребують вдосконалення. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін. Зазначене є підставою для встановлення рівню В за цим критерієм. Таким чином ЕГ фіксує повну відповідність ОНП підкритеріям 1.1, 1.2, 1.3 та 1.4. Недостатня артикуляція фокусу ОНП у описовому розділі програми та недосконала практика системної організації впливу стейкхолдерів на формулювання цілей ОНП, ФК, СК та ПРН на думку ЕГ не знижують рівень відповідності підкритеріям 1.1. та 1.2. і є векторами подальшого розвитку ОНП. Зазначене є підставою для встановлення рівня В за цим критерієм.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

На основі аналізу освітньої програми “Психологія” визначено: освітня складова ОНП – 60 кредитів, з яких на дисципліни вільного вибору студентів припадає 15 кредитів (25% освітньої складової), що відповідає встановленим вимогам законодавства. Навчання на ОНП складає 4 роки. Обов’язкові навчальні дисципліни представлені циклом дисциплін з оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями (9 кредитів), циклом дисциплін із набуття універсальних навичок дослідника та викладача (9 кредитів), циклом дисциплін із оволодіння глибинними знаннями зі спеціальності (15 кредитів), циклом дисциплін із здобуття мовних компетентностей (6 кредитів), підготовка до науково-педагогічної діяльності представлена фаховою науково-педагогічною практикою – 6 кредитів. Обсяг окремих освітніх компонентів та загалом ОНП відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та внутрішнім нормативним документам ЗВО. Навчання на ОНП здійснюється з урахуванням запитів ринку праці. Загалом ЕГ констатує відповідність структури ОНП, її складових та ОК вимогам Постанови КМУ №261 від 23 березня 2016 р, у частині необхідного обсягу кредитів для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Визначено, що зміст ОНП структуровано. У обов'язковій частині представлено 13 ОК, які об'єднані у цикли. Серед вибірових дисциплін запропоновано 3 ОК загальним обсягом 15 кредитів. У ОНП ОК відповідають дисциплінам навчального плану. Структурно-логічна схема (пункт 2.2 ОНП) має недоліки: всі ОК осіннього семестру обох років академічної підготовки є пререквізитами ОК весняного; дисципліни різних років підготовки не мають зв'язку. На думку ЕГ, наявна структурно-логічна схема не в змозі розкрити зв'язок між ОК й не містить достовірної інформації про пререквізити та постреквізити для різних ОК. Відсутність адекватної структурно-логічної схеми утруднює усвідомлення логіки розгортання ОНП у часі для стейкгольдерів. ЕГ рекомендує вдосконалити структурно-логічну схему таким чином, щоб артикулювати логіку розгортання ОНП протягом всього терміну навчання. На сайті факультету лінгвістики та соціальних комунікацій [<https://cutt.ly/k4Zprxa>] та кафедрі авіаційної психології [<https://cutt.ly/q4ZpZoa>] розміщено інформаційні матеріали за ОНП. Саме аналіз інформаційних матеріалів та навчального плану дав можливість дійти висновків про логічність взаємозв'язку освітніх компонентів, які включені до ОНП. Послідовність і зміст обов'язкових дисциплін у повному обсязі дозволяють досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Логічно представлені у структурі ОНП ОК “Англійська мова наукового спрямування” та ОК “Академічне письмо англійською мовою”, які підкреслюють підготовку до включення здобувачів у всесвітнє наукове середовище і є позитивною практикою. Проте фаховий РН13. “Реалізувати практику надання психологічної допомоги в галузі авіаційної психології на основі сучасних та нових підходів, здійснювати адаптацію інноваційних методик”, на думку ЕГ, недостатньо охоплено змістом освітньої програми. Для його досягнення передбачено такі ОК: “Філософія наук та інновацій”, “Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах”, “Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем” - всі з циклу дисциплін з оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями та практикою. Жодний із зазначених ОК не містить тематику психологічної допомоги в галузі авіаційної психології. Таким чином, на думку ЕГ, зазначений унікальний РН13, який має реалізовувати декларовану унікальність ОНП, недостатньо представлено у змісті ОК і це є недоліком. ЕГ рекомендує групі розробників включити ОК, який специфічно охоплює проблеми авіаційної психології. Це не тільки практично підкреслить декларовану унікальність, але й буде підґрунтям для реалізації наукових досліджень у галузі авіаційної психології.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз ОК, компетентностей та програмних результатів навчання дав можливість зробити висновки, що всі фахові обов'язкові компоненти відповідають спеціальності 053 “Психологія”. Цикл дисциплін із оволодіння глибокими знаннями зі спеціальності містить такі ОК, як: “Тенденції розвитку та сучасний науковий міждисциплінарний дискурс у галузі «Психологія»”, “Смисл життя як психологічний феномен”, “Психологія розвитку критичного мислення”, “Психологічний супровід процесу індивідуалізації в консультуванні та терапії”, “Вчинковий потенціал особистості в екстремальних умовах діяльності”. Ці ОК безпосередньо відповідають предметній області психології. Цикл дисциплін із набуття універсальних навичок дослідника та викладача, який включає такі ОК, як: “Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень”, “Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти” мають на меті розвинути універсальні навички дослідника у розрізі психології. Цикл дисциплін з оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями комплексно із фаховою науково-педагогічною практикою забезпечують психолого-педагогічний компоненти підготовки. Відповідність змісту ОНП предметній області спеціальності було визначено і підтверджено ЕГ і в методичному інструментарії дисциплін (ЕГ було надано доступ до електронної системи навчання Google Classroom), наприклад, в “Вчинковий потенціал особистості в екстремальних умовах діяльності” (Помиткіна Л.В.) містить теми “Психологічна межа Я – не –Я у вчинковій парадигмі”, “Свобода волі особистості”. Відповідність предметній області спеціальності “Психологія” також визначається у фахових компетентностях та програмних результатах навчання, зазначених в ОНП поза відповідним стандартом, наприклад: СК8. Здатність аналізувати сучасні тенденції застосування інновацій та здійснення наукових досліджень в галузі екстремальної психології, СК9. Здатність розробляти нові підходи та адаптувати інноваційні практики надання допомоги особистості в галузі авіаційної психології. Таким чином, у результаті вивчення навчальних планів, РПНД, програми практики, тем дисертаційних робіт, ЕГ встановлено відповідність змісту ОНП визначеній для неї спеціальності 053 “Психологія”.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти здійснюється на основі “Положення про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача...” [<https://cutt.ly/14ICgQR>]. Загальний обсяг вибірових ОК за ОНП становить не менше 25 %, а саме – 15 кредитів, що відповідає Закону України “Про вищу освіту”. На сайті деталізовано порядок вибору навчальних дисциплін [<https://cutt.ly/94ICz76>], наявний розділ на сайті [<https://cutt.ly/p4ICTpa>]. Заклад оперує каталогом “вибіркових навчальних дисциплін (загальноуніверситетський вибір) для усіх рівнів вищої освіти” та “каталогом вибірових навчальних дисциплін (фаховий вибір) для третього (Ph.D.) рівня вищої освіти” [<https://cutt.ly/J4IVDcA>]. При виборі здобувачам вищої освіти слід враховувати кількість вибірових навчальних дисциплін, яка для третього рівня пропонує обрати один ОК із загального каталогу і дві - з фахового. Зафіксовано вимоги до мінімальної кількості здобувачів: із загальноуніверситетського каталогу - 20 осіб; з фахового каталогу для третього рівня вищої освіти - 5 осіб. Здобувач вищої освіти обирає із переліку більшу кількість дисциплін ніж планується для вивчення, вказуючи при цьому їх пріоритетність, що уможливує формування

збірних груп через малу кількість поданих заяв. Допускається вибір понад визначену кількість кредитів ЄКТС - за додатковою угодою про надання платної освітньої послуги. Вибір здійснюється в закритій веб-системі [<https://cutt.ly/w41J6Ly>]. Для здобувачів третього рівня перелік знаходиться на окремій сторінці [<https://cutt.ly/14IBbk4>]. За положенням обсяг однієї вибіркової навчальної дисципліни становить: за ОС бакалавра та ОС магістра – 4 кредити ЄКТС, за ОС доктора філософії – 5 кредитів ЄКТС. Передбачається можливість поглиблення індивідуалізації, що вимагає ряду додаткових узгоджень: “Якщо здобувач вищої освіти, який навчається за даною освітньою програмою, виявив бажання вивчати обрану за результатами етапу 1 вибіркову дисципліну з іншої освітньої програми, зокрема, з іншого ОС, то за його письмовою заявою на ім'я деканів факультету, на якому він навчається та на якому викладатиметься бажана для вивчення вибіркова дисципліна, за погодження із завідувачами відповідних кафедр (випускової та тієї, яка забезпечує викладання бажаної для вивчення вибіркової дисципліни) щодо умов та порядку вивчення зазначеної дисципліни спільним розпорядженням деканів (директорів інститутів) він може бути допущений до її вивчення”. Загалом ЕГ зафіксувала детально формалізований і пророблений механізм вибору. Інформування здобувачів щодо вибіркового ОК забезпечується завдяки документам: РПНД/ силабус, каталог вибіркового ОК. За результатами спілкування на фокус-групах зі здобувачами вищої освіти, науково-педагогічними працівниками члени експертної групи пересвідчилися, що процедура формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти є зрозумілою. Також з'ясовано, що здобувачі достатньо поінформовані про зміст вибіркового ОК.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Експертною групою з'ясовано, що до ОНП включено фахову науково-педагогічну практику, яка реалізується згідно “Положення про проведення асистентської педагогічної практики здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії” [<https://cutt.ly/Y4OMVQd>], затверджено у 2017 році й не відповідає за назвою актуальному ОК “Фахова науково-педагогічна практика”. На сайті відділу аспірантури [<https://cutt.ly/K4OB5XL>] здобувачі вищої освіти можуть ознайомитися із рекомендаціями щодо організації та проведення фахової науково-педагогічної практики, яка є обов'язковим компонентом ОНП, що в повній мірі забезпечує формування компетентностей щодо організації освітнього процесу вищої школи. На запит ЕГ була надана вичерпна інформація щодо організації практики: щоденники, індивідуальні звіти, аналіз та рецензія на проведені заняття. Аналіз зазначених документів дозволив ЕГ зробити висновок, що практична підготовка організована на якісному рівні й дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності у ЗВО. Рекомендації щодо організації та проведення фахової науково-педагогічної практики пунктом фіксують “3.3. Базами проходження фахової науково-педагогічної практики аспірантів є відповідні кафедри НАУ”, чим передбачають можливість проходження практики лише на базі НАУ. Аналіз ОК ОНП дозволив визначити, що всі освітні компоненти ОНП є практично орієнтованими, сприяють формуванню фахових компетентностей, практичних навичок. Аналіз програми фахової науково-педагогічної практики та самої ОНП виявив відмінності у СК та ПРН, досягнення яких забезпечує цей ОК, а саме: за ОНП практика формує СК 3,4,5,6,7,8,9, тоді як за програмою - СК3,5,8,9; стосовно ПРН - за ОНП практика формує всі ПРН, окрім ПР3 та ПР 10, за програмою практики - лише ПР 8,11. Це може бути пояснено тим, що програма затверджена у 2021 році й не була оновлена відповідно останньої редакції ОНП. ЕГ рекомендує кафедрі оновити зазначену програму, адміністрації - оновити “Положення про проведення асистентської педагогічної практики здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії” для забезпечення відповідності назв ОК.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Визначено, що формування соціальних навичок забезпечується такими ОК ОНП: “Англійська мова наукового спрямування”, “Андрогогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти”, “Філософія наук та інновацій”, “Фахова науково-педагогічна практика”. Значна кількість вибіркового компонента також забезпечує формування соціальних навичок, наприклад: “Психологія розвитку критичного мислення”, “Маркетинг кроскультурного середовища” й багато інших. На основі аналізу РПНД, спілкування зі здобувачами вищої освіти, академічним персоналом експертною групою виявлено, що серед соціальних навичок на ОНП формуються у більшій мірі комунікабельність, організація робочого часу, самодисципліна, здатність ефективно представляти себе та результати своєї праці, критичне мислення, аналітичні здібності тощо. Підтверджує зацікавленість розробників ОНП у набутті здобувачами соціальних навичок аспірантами підкреслюється наявністю відповідних запитань у опитувальнику стейкгольдерів [<https://cutt.ly/c4PAkvt>]. За результатами спілкування експертної групи з представниками студентського самоврядування з'ясовано, що студентським самоврядуванням організовуються заходи, що сприяють формуванню та розвитку соціальних навичок. Зокрема комунікабельності, вмінню працювати в команді та ін. Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти та НПП було підтверджено, що навички лідерства, вміння брати на себе відповідальність і працювати в екстремальних умовах, працювати в команді, адаптивність та інші, формуються протягом опанування освітніх компонентів ОНП, а також під час активної участі у круглих столах, наукових семінарах, конференціях. Застосовувані НПП методи навчання (робота в групах, проектна робота, наукові дискусії) також сприяють формуванню соціальних навичок. До недоліків ЕГ віднесла відсутність артикуляції можливих до опанування соціальних навичок у силабусах, наприклад [<https://cutt.ly/b4PA6Ja>] та відсутність фіксації додаткових загальних компетентностей, які можуть формуватися у здобувачів під час навчання на ОНП у формуваннях загальних компетентностей поза тих, які зазначені у відповідному стандарті. ЕГ рекомендує артикулювати можливі до опанування соціальні навички у силабусах ОК та розширити перелік загальних компетентностей при наступному перегляді ОНП та силабусів ОК.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

ОНП не надає професійної кваліфікації. Наявний аналіз ОНП визначив, що програма не враховує професійний стандарт “Викладачі закладів вищої освіти” затверджений 23.03.2021. ЕГ пропонує групі розробників розглянути відповідний Стандарт на предмет розширення загальних і спеціальних компетентностей ОНП.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Визначено, що кредити ЄКТС ОК не суттєво варіюють у межах дисциплін у ОНП, зокрема, ОК “Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень” та “Фахова науково-педагогічна практика” – 6 кредитів (максимум), тоді як всі інші ОК уніфіковано – 3 кредити. Всі вибіркові ОК - по 5 кредитів. З'ясовано, що обсяг самостійної роботи для всіх ОК складає 2/3 від загального обсягу годин з дисциплін. Визначено, що на ОНП лабораторні заняття не передбачено. Розподіл між лекціями та практичними, семінарськими на різних ОК здійснюється по різному. Наприклад, ОК “Вчинковий потенціал особистості в екстремальних умовах діяльності”, “Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої школи” мають розподіл лекційних і практичних - 10/20 відповідно (більшість ОК), а ОК “Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень”, має однакову кількість лекційних і практичних годин: 30/30, тоді як ОК “Англійська мова наукового спрямування” має лише практичні заняття. Такий розподіл визначається розробниками із погодженням із навчальним відділом. ЕГ виявила невідповідність розподілу аудиторних годин і самостійної роботи для ОК “Філософія наук та інновацій”: в навчальному плані розподіл 30/60 годин, тоді як у РПНД - 20/70, що є недоліком. ЕГ рекомендує усунути таку невідповідність і забезпечити відповідність РПНД навчальному плану. Експертною групою, на основі спілкування зі здобувачами вищої освіти, встановлено, що потреби здобувачів щодо необхідних обсягів самостійної роботи з опанування дисциплін враховуються. Здобувачі загалом задоволені наявним розподілом.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

З'ясовано, що підготовка здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня за дуальною формою освіти не здійснювалася.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

На ОНП здійснюється цілеспрямована підготовка до включення здобувачів у міжнародне наукове середовище через вивчення ОК “Академічне письмо англійською мовою”; наявні широкі можливості щодо вибору ОК з ОП інших рівнів і спеціальностей.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Наявна структурно-логічна схема унеможливує розуміння логіки розгортання ОНП у часі для стейкхолдерів; фахово орієнтований РН13. “Реалізувати практику надання психологічної допомоги в галузі авіаційної психології на основі сучасних та нових підходів, здійснювати адаптацію інноваційних методик” за матрицею досягається виключно ОК з циклу оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями та практикою; “Положення про проведення асистентської педагогічної практики здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії” не відповідає за назвою актуальному ОК “Фахова науково-педагогічна практика”; зазначені у програмі фахової науково-педагогічної практики компетентності та результати навчання не відповідають матриці у ОНП: за ОНП практика формує СК 3,4,5,6,7,8,9, за програмою - СК3,5,8,9; за ОНП практика формує всі ПРН, окрім ПР3 та ПР 10, за програмою практики - ПР 8,11; невідповідність розподілу аудиторних годин і самостійної роботи для ОК “Філософія наук та інновацій”: в навчальному плані розподіл 30/60 годин, тоді як у РПНД - 20/70. Рекомендації: вдосконалити структурно-логічну схему чітко зафіксувавши пререквізити на постреквізити та зв'язки ОК, що надасть можливість не тільки усвідомлювати логіку розгортання ОНП для стейкхолдерів, але й полегшить групі розробників планування вдосконалення ОНП; вдосконалити матрицю відповідності ПРН ОК й забезпечити досяжність унікального РН13 дисциплінами фахового циклу та/або ввести спеціальний ОК спрямований на вивчення проблематики авіаційної психології. Обидва вдосконалення можуть бути обговорені із стейкхолдерами та реалізовані групою розробників у ОНП редакції 2023 року. Вдосконалити “Положення про проведення

асистентської педагогічної практики здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії” таким чином, щоб воно відповідало назві практики, яку регулює. Ця рекомендація може бути втілена навчально-методичним відділом з початку 2023/2024 навчального року. Помилки у зазначених РПНД – технічного характеру і можуть бути виправлені відповідними викладачами із погодження із завідувачкою кафедри відразу. ЕГ також пропонує групі розробників розглянути відповідний професійний Стандарт “Викладачі закладів вищої освіти” на предмет розширення загальних і спеціальних компетентностей ОНП.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Експертною групою було встановлено, що ОНП та освітня діяльність за цим критерієм у більшості відповідає вимогам підкритеріїв, а саме: 2.1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонент відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти, 2.3. Зміст ОНП відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності 053 Психологія; 2.4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством; 2.5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності; 2.6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям. Соціальні навички здобуваються здобувачами як під час участі у різноманітних заходах, так і протягом вивчення дисциплін завдяки застосуванню завдання-орієнтованому підходу; 2.8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Додатковою перевагою ОНП є те, що вона приділяє значну увагу вивченню іноземної мови й забезпечує дійсно широкі можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Часткова відповідність зафіксована за підкритеріями: 2.2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання – внаслідок неінформативної структурно-логічної схеми та відсутності зв’язку унікального фахового РН13 і спеціальними, фаховими ОК спрямованими на надання психологічної допомоги. Інші слабкі сторони, які були зафіксовані за підкритеріями 2.5, 2.8 є в основному технічного характеру і тому не вплинули на оцінку ЕГ повної відповідності зазначеним підкритеріям. Експертна група вважає, що зазначені рекомендації, за умови їх врахування, можуть бути імplementовані у наступній редакції ОНП. Таким чином освітня діяльність за цією програмою в цілому відповідають Критерію 2 з невеликими, які не несуть системного характеру і таким чином не здійснюють негативного впливу на якість реалізації ОНП, яка повноцінно забезпечує можливість досягнення зазначених програмних результатів навчання, що і обумовлює рівень В за цим критерієм.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

На електронній сторінці аспірантури та докторантури НАУ у рубриці “Вступ” оприлюднена актуальна інформація щодо вступу на навчання за третім ступенем вищої освіти, а саме: правила прийому [<http://asdoc.nau.edu.ua/golovne-menu/sklad/pravila-prijomu>]; строки прийому заяв і документів до аспірантури та перелік спеціальностей, за якими здійснюватиметься набір [<http://bit.ly/3zr87g1>]; детальний перелік документів для вступу та найменування вступних випробувань [<http://bit.ly/40rVwFB>]; затверджена програма вступних випробувань зі спеціальності 053 Психологія на 2023 рік [<http://bit.ly/3ZlzFy4>]; програма додаткового вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 053 Психологія [<http://bit.ly/3G1HrGy>]; наказ “Про затвердження складу предметних комісій для проведення вступних випробувань до аспірантури у 2023 році” [<http://bit.ly/3LZ6ePp>]; вартість навчання в аспірантурі у 2023 році [<http://asdoc.nau.edu.ua/golovne-menu/konsultacz%D1%96ya>]; зразки оформлення заяв, автобіографії, особового листка із обліку кадрів [<http://bit.ly/3M5eWvr>]; контакти та графік роботи відділу аспірантури. Водночас у вільному доступі на електронній сторінці аспірантури та докторантури НАУ розташовані затверджені вимоги до підготовки та презентації дослідницької програми та її зразок [<http://bit.ly/42KI15n>]. У вимогах зазначена деталізована інформація щодо обсягу, структури, критеріїв оцінювання дослідницької пропозиції абітурієнта та рекомендації щодо її оформлення у слайд-презентації. Також наявний орієнтовний перелік запитань для обговорення. Аспірантам пропонується ознайомитися з положеннями та наказами: “Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у НАУ” (№ 161/08 від 13.06.2022 р.) [bit.ly/3M2guUs]; наказ “Про проведення вступних випробувань до аспірантури” (№ 385/ап. Від 22.03.2023 р.), що містить графік проведення вступних іспитів та склад екзаменаційної комісії; накази про зарахування до аспірантури та докторантури [<https://bit.ly/3UfBVGo>]. Також інформація для абітурієнтів розміщена і на сторінці кафедри авіаційної психології (рубрика “Вступ до аспірантури”) [<https://apsx.nau.edu.ua/vstup-do-aspirantury/>]. Однак зазначені електронні

сторінки варто доповнити інформацією про наявність чи відсутність акредитаційних сертифікатів, ліцензії, підготовчих курсів тощо. На фокус-групі зі здобувачами, з'ясовано, що інформація про особливості вступної кампанії є доволі доступною і зрозумілою як для абітурієнтів з базовою психологічною освітою так і для абітурієнтів, які поступали за перехресним вступом. На зустрічі ЕГ з адміністративним персоналом завідувачка аспірантури та докторантури зазначила, що усі абітурієнти перебувають в абсолютно рівних умовах і жодних пільгових умов вступу на держбюджетну форму навчання немає. Отож правила прийому на навчання за ОНП “Психологія” є чіткими та зрозумілими, процедурно вивіреними, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Передумовами вступу на ОНП є наявність ступеня вищої освіти магістр або спеціаліст. Для зарахування до числа аспірантів абітурієнт має успішно здати фаховий іспит з психології, англійської мови та виконати реферат з презентацією дослідницьких пропозицій. Особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), призначаються додаткові вступні випробування з обраної спеціальності. Затверджена програма вступних випробувань зі спеціальності 053 Психологія на 2023 рік [<http://bit.ly/3ZlZfy4>] розміщена у вільному доступі на сайті ЗВО. Зазначена програма профільного іспиту обговорена та схвалена випусковою кафедрою (протокол № 13 від 13.12.2022 р.). Розробниками програми фахового іспиту з психології є гарант програми (д.психол.н., проф. Лада Яковичка) та завідувач випускової кафедри авіаційної психології (д.психол.н., проф. Любов Помиткіна). Програма оновлюється щорічно і структурно охоплює пояснювальну записку, власне програму та рекомендовану літературу. Зміст програми вступного випробування базується на програмах магістерської підготовки фахівців з психології та комплексно й збалансовано охоплює 11 розділів теоретичних питань із загальної психології, вікової психології, соціальної психології, експериментальної психології, диференціальної психології, психології управління, психології сім'ї, психодіагностики, основ психологічної практики, основ психотерапії, методики та організації наукових досліджень. Програма додаткового вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 053 Психологія [<http://bit.ly/3G1HrGy>] також наявна у вільному доступі на електронній сторінці аспірантури та докторантури. Однак вона абсолютно дублює за тематикою усі 11 розділів програми фахового випробування (щоправда з механічно скороченою кількістю тем). Під час проведення фокус-груп із здобувачами та випускниками було з'ясовано, що при складанні вступного іспиту з психології вони тягнули сформований білет із теоретичними запитаннями і давали на них розгорнуту відповідь в усній формі. Таким чином правила прийому на навчання за ОНП достатньо повно враховують особливості самої освітньої програми. Водночас, незважаючи на те, що програма фахового іспиту з психології оновлюється і перезатверджується щорічно, частина рекомендованої у ній літератури є дещо застарілою. Зокрема із 117 найменувань списку рекомендованих джерел 68 (58 %) виходять за межі десятирічної давнини, а також наявні лише четверо рекомендованих джерел іноземних авторів (переклади) та немає жодної наукової праці англійською мовою.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В університеті детально розроблені чіткі та зрозумілі правила, а також процедура визнання результатів навчання, зданих в інших ЗВО. Зазначені аспекти детермінуються “Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у НАУ” (№ 161/08 від 13.06.22 р.) [<http://bit.ly/3M2ruUs>]. Зокрема у підрозділі 3.5. зазначається, що аспіранту, який підтвердив рівень свого знання англійської мови дійсним сертифікатом на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти зараховуються відповідні кредити у повному обсязі; у підрозділі 3.6. декларується, що “Вчена рада відповідного факультету ... має право прийняти рішення про визнання набутих аспірантом в інших закладах вищої освіти (наукових установах) компетентностей з однієї або декількох навчальних дисциплін (зарахувати кредити ЄКТС), обов'язкове здобуття яких передбачено ОНП аспірантури НАУ”; у розділі 7 “Права та обов'язки аспірантів і докторантів” зазначено, що аспіранти мають право на академічну мобільність, у тому числі міжнародну. У положенні “Про організацію освітнього процесу в НАУ” [<http://bit.ly/3lVRhTw>] розділ 9 присвячений академічній мобільності. Зокрема, підрозділ 9.5 чітко регламентує умови визнання результатів навчання отриманих у результаті академічної мобільності. Також питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюється Положенням про порядок переведення (поновлення) студентів, що навчалися у вищих навчальних закладах Донецької та Луганської областей, на навчання до НАУ [<http://bit.ly/3DWK5d9>] і “Тимчасовим положенням про порядок відрядження, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти НАУ” [<http://bit.ly/3zzu50K>]. На запит ЕГ (пункт № 10) гарантом ОНП надані сертифікати, що підтверджують академічну мобільність лише колишніх аспірантів Катерини Гордієнко (8 кредитів ЄCTS, 2022 р.) та Марії Ярмольчик (6 кредитів ЄCTS, 2022 р.), які захистили дисертації у 2022 та 2021 р. відповідно. Експертною групою з'ясовано, що випадків академічної мобільності з-поміж чинних аспірантів не було, а відтак реального застосування визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, на даній ОНП теж не було. Результати співбесід у фокус-групах здобувачів та представників студентського самоврядування переконують, що зазначені суб'єкти освітнього процесу ознайомлені зі своїми правами щодо визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Проте з процедурними особливостями реалізації цього права аспіранти достеменно не ознайомлені, оскільки у них не було такої потреби.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється “Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю” [<http://bit.ly/3m04vP2>], а саме підрозділом 3.34. “Результати навчання осіб, які отримані у неформальному середовищі можуть бути визнані за умови порівняльного аналізу освітньої програми та отриманими документами з результатами навчання, виконанням усіх обов’язкових видів індивідуальних завдань та проходження підсумкового контролю з навчальної дисципліни для підтвердження рівня здобутих знань, умінь та інших компетентностей”. Конкретизується дана норма у змісті “Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти НАУ” [<https://bit.ly/3znP9XR>]. Відповідно до підрозділу 2.5 цього положення у НАУ визнаються результати навчання, здобуті у неформальній чи інформальній освіті в обсязі, що не перевищує 25% від загального обсягу ОК, передбачених ОНП. Визнання результатів навчання не поширюється на кваліфікаційні (дипломні) роботи (п. 2.7). Перезарахування ОК може бути як повністю, так і частково в межах освітньої дисципліни (модуль, тема, активність, індивідуальне завдання тощо), що передбачено в силабусі освітньої дисципліни (п. 2.9). У третьому розділі згаданого положення подається деталізований порядок перезарахування результатів неформальної та інформальної освіти. Зокрема йдеться, що визнання результатів навчання здійснюється комісією у складі не менше трьох осіб, яка створюється на підставі розпорядження декана факультету. Взірець заяви з якою звертається здобувач вищої освіти на ім’я декана факультету подається у додатку цього положення. Гарант, завідувач кафедри і професорсько-викладацький склад вітають і навіть заохочують залучення аспірантів до неформальної освіти, зазначають таке право здобувача на неформальну освіту у силабусах, а тому подібна практика все частіше поширюється на ОНП. Зокрема під час зустрічі ЕГ із академічним персоналом викладачі Оксана Лич, Литвинчук Леся, Дмитро Шевчук зазначили, що в університеті діє безкоштовна онлайн-освіта на платформі Coursera [<http://bit.ly/3KqbUzR>] із можливістю отримання відповідних сертифікатів, рекомендована студія онлайн-освіти EDERA, освітня платформа Prometheus, функціонує для здобувачів вищої освіти НАУ-хаб [<http://aviator.nau.edu.ua/nau-hub/52-nau-hub-tseprostir-neformalnoi-osvity-v-nau>], Стартап-школа ІНТЛ, Школа лідерства та громадянської свідомості, Воркшопи англійської мови. Незважаючи на нормативну регламентованість правил визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті та заохочення аспірантів до неї з боку викладачів, реальних прикладів визнання результатів навчання на цій ОНП, отриманих у неформальній освіті не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

На електронній сторінці аспірантури та докторантури НАУ оприлюднена актуальна інформація щодо вступу на навчання за третім ступенем вищої освіти, а саме: правила прийому; строки прийому заяв і документів до аспірантури та перелік спеціальностей, за якими здійснюватиметься набір; детальний перелік документів для вступу та найменування вступних випробувань; затверджена програма вступних випробувань зі спеціальності 053 Психологія на 2023 рік; програма додаткового вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 053 Психологія та ін. Водночас у вільному доступі розташовані затверджені вимоги до підготовки та презентації дослідницької програми та її зразок. На фокус-групі зі здобувачами, з’ясовано, що інформація про особливості вступної кампанії є доволі доступною і зрозумілою як для абітурієнтів з базовою психологічною освітою так і для абітурієнтів, які поступали за перехресним вступом. На зустрічі ЕГ з адміністративним персоналом завідувачка аспірантури та докторантури зазначила, що усі абітурієнти перебувають в абсолютно рівних умовах і жодних пільгових умов вступу на держбюджетну форму навчання немає. В університеті детально розроблені чіткі та зрозумілі правила, а також процедура визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО. Зазначені аспекти детермінуються “Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у НАУ”. Неформальна освіта має повсюдну підтримку на рівні ЗВО і пропонується аспірантам у формі безкоштовних освітніх платформ, студій, хабів, воркшопів і стартап-шкіл. Академічний персонал в особі гаранта, завідувача кафедри та професорсько-викладацького складу вітає і навіть заохочує освітню ініціативу студентів, а тому подібна практика все частіше поширюється на ОП. Перезарахування ОК може бути як повністю, так і частково в межах освітньої дисципліни (модуль, тема, активність, індивідуальне завдання тощо).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Програма вступного випробування містить 58% застарілих джерел рекомендованої літератури, а також серед списку рекомендованих джерел майже відсутні іноземні автори та профільна література на іноземній мові, що не дає змоги врахувати новітні досягнення психології та не сприяє інтеграції суб’єктів освітнього процесу в європейський освітній простір. Водночас програма додаткового вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 053 Психологія абсолютно дублює за тематикою усі 11 розділів програми фахового випробування (щоправда з механічно скороченою кількістю тем). Також електронні сторінки кафедри та аспірантури варто доповнити інформацією про наявність чи відсутність акредитаційних сертифікатів, ліцензії, підготовчих курсів тощо. На ОП серед чинних аспірантів відсутня міжнародна академічна мобільність і немає прикладів визнання результатів навчання, отриманих у неформальній

освіті (хоча остання доволі активно пропонується здобувачам). Рекомендовано: 1) переглянути літературу програми вступного випробування; 2) змістово диференціювати наповнення програми додаткового вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 053 Психологія та програми фахового випробування; 3) мотивувати здобувачів вищої освіти, які навчаються на ОП до реальної реалізації ними власних прав щодо академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОНП в цілому відповідають встановленим вимогам, не містять дискримінаційних положень, висвітлені у вільному доступі на сайті Національного авіаційного університету. Здобувачі мають змогу скористатись своїм правом на академічну мобільність. Також нормативно закріплені їхні права щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Вважаємо, що, незважаючи на певні несистемні недоліки, ОНП “Психологія” у контексті Критерію 3 відповідає рівню В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Підготовка здобувачів здійснюється за трьома формами навчання: очна, заочна, вечірня. У розділі 5 “Положення про організацію освітнього процесу в НАУ” [<https://bit.ly/3lVRhTw>] зазначено, що навчання здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи, атестація. Основними видами навчальних занять є лекція, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація. В роботі аспірантів застосовуються колективна, парна, індивідуальна, дистанційна та змішана форми навчання. У робочих програмах ОК вказуються методи навчання (п. 3.1), котрі кореспондуються із відповідними компетентностями (п. 1.3) і програмними результатами навчання (п. 1.2). Методи навчання (у рубриці “Навчальна логістика”) є структурним компонентом усіх силабусів на даній ОНП [<https://bit.ly/4oJHZto>]. Водночас перелік методів навчання у силабусах декількох ОК є абсолютно ідентичними. Крім того, ані в силабусах ані в робочих програмах не зазначаються форми і методи контролю освітньої діяльності. Також не можна погодитися, що “метод презентацій та робота в групах” є інноваційними методами навчання, як це зазначено у силабусі з дисципліни “Метапсихологія та її паралогізми”. Аналіз матриці відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання (табл. 3 СО) в цілому дає змогу стверджувати, що форми та методи викладання переважно сприяють досягненню ПРН та цілей ОНП. Проте форми та методи оцінювання є доволі збідненими і здебільшого стосуються “відповідей на практичних заняттях” та підсумкового контролю або є відверто неправильними. Скажімо “Фахова науково-педагогічна практика” як обов’язковий ОК, що забезпечує 11 з 13 ПРН (крім ПРН3, ПРН10) передбачає в усіх 11 випадках такі форми та методи оцінювання: “ознайомлення з програмою практики, складання та узгодження з керівником групових та індивідуальних графіків її проведення, робота в каталогах бібліотеки ...”. Власне зазначене не має жодного стосунку до методів оцінювання. Також усі запропоновані методи (табл. 3 СО) добиралися розробниками лише до конкретних ОК, а не до ПРН і лише механічно продубльовані в рамках кожного програмного результату. На фокус-групі з ЕГ аспіранти-першокурсники зазначили, що викладачі використовують сучасні методи навчання але змогли назвати лише лекційні і практичні заняття та елементи неформальної освіти. Водночас в анкеті розробленій ЗВО для аспірантів немає конкретного запитання щодо рівня їхньої задоволеності методами навчання на ОНП. За результатами анкетування усі аспіранти відповіли, що у ході реалізації ОНП викладачі дотримуються студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи, котрі задекларовані у нормативних документах ЗВО. Це підтверджено й під час зустрічі зі здобувачами і представниками студентського самоврядування. Здобувачі самостійно обирають 25% вибіркового дисциплін, тему дисертації, мають змогу отримувати неформальну освіту, а відтак формувати індивідуальну освітню траєкторію.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

З метою надання доступної та зрозумілої інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання на сторінці кафедри авіаційної психології оприлюднена у вільному доступі освітня програма [<https://apsx.nau.edu.ua/aspirantura/>], робочі навчальні програми до шістнадцяти ОК [<http://bit.ly/4oCGkFw>], а також дев’ять силабусів [<http://bit.ly/3ZGL8s8>]. Прикметно, що силабуси і робочі програми містять інформацію щодо цілей, змісту, компетентностей (ЗК, СК) та програмних результатів навчання. Робоча програма, крім вище згаданих компонентів, містить детальну рейтингову систему оцінювання набутих здобувачем знань та вмінь.

Порядок та критерії оцінювання у межах окремих ОК подаються не лише у формі силабусів, робочих програм, а також в усній формі викладачами на початку взаємодії із здобувачами у рамках кожної навчальної дисципліни. На сторінці аспірантури наявні рекомендації щодо організації та проведення фахової науково-педагогічної практики здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) ступеня доктора філософії в НАУ (розділ 7. Контроль та оцінка результатів фахової науково-педагогічної практики) [<http://bit.ly/40SB93X>]. Аналогічна інформація оприлюднена й щодо розкладу навчальних занять та екзаменаційної сесії аспірантів [<http://bit.ly/3miktBQ>], а також їхньої атестації [<http://bit.ly/432dlga>]. Здобувачі вищої освіти під час участі у фокус-групах з ЕГ наголосили, що їм своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК, а конфліктних ситуацій щодо необ'єктивності оцінювання чи необґрунтованості оцінки у їхньому досвіді за час навчання на ОНП не було. Водночас за результатами анкетування здобувачів щодо задоволеності якістю навчання та оцінювання [<http://bit.ly/3Mh39tW>] саме запитання 14 “Наскільки ви були проінформовані стосовно критеріїв оцінювання, контрольних заходів з навчальних дисциплін” отримала найбільшу кількість критичних відгуків респондентів.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

У підрозділі 3.7 “Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у НАУ” [<http://bit.ly/3M2guUs>] зазначається, що наукова складова ОНП передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації. У підрозділі 8.3. цього ж положення вказано, що атестація аспірантів здійснюється за такими критеріями: проведення експериментів, наукових досліджень; отримання та аналіз дослідних наукових даних; написання та опублікування наукових статей; тез доповідей на конференціях, семінарах (міжнародних, вітчизняних), навчальних посібників, монографій. Поєднанню навчання і досліджень під час реалізації ОНП сприяє функціонуюча на факультеті Навчально-наукова лабораторія психофізіології моніторингу професійної придатності льотного складу цивільної авіації кафедри авіаційної психології [<https://bit.ly/3K88RvE>]. Однак при огляді ЕГ матеріально-технічної бази, було з'ясовано, що зазначена лабораторія не забезпечена жодними технічними приладами чи спеціалізованим обладнанням. Науково-дослідна робота здобувачів на ОНП центрується довкола написання дисертації. Проте компетентності наукової діяльності також активно формуються в аспірантів у ході реалізації навчального плану: цикл дисциплін з оволодіння загальнонауковими компетентностями (блок 1.1), цикл дисциплін із набуття універсальних навичок дослідника (блок 1.2). Також одним із завдань фахової науково-педагогічної практики є “виховання у аспірантів творчого підходу до навчально-методичної роботи, наукової діяльності, формування потреби у самовдосконаленні, підвищенні своєї кваліфікації”. Водночас аспірантів залучають до роботи наукових гуртків (“Інсайт”, “PsyLab”), що функціонують на факультеті лінгвістики та соціальних комунікацій, у яких вони беруть участь у ролі учасників та організаторів [<https://flsc.nau.edu.ua/naukovi-hurtky/>]. На запит ЕГ гарантом надіслано протоколи зборів Наукового товариства студентів, аспірантів та молодих вчених НАУ (пункт 7), а також список фахових праць (п'яти з 14 аспірантів) і співавторів міжнародної монографії в рамках НДР кафедри (пункт 6). Позитивним є те, що аспіранти мають змогу брати участь у щорічних Міжнародних науково-практичних конференціях кафедри (“Індивідуальність у психологічних вимірах спільнот та професій”, “Екстремальна та авіаційна психологія в контексті технологічних досягнень”), а також публікуватися у фаховому виданні “Вісник НАУ. Серія: Педагогіка. Психологія”. Однак на фокус-групі ЕГ із здобувачами з'ясовано, що жоден аспірант не має жодної публікації у фаховому виданні НАУ, а надає перевагу журналам інших ЗВО (переважно через високу вартість оргвнеску). Незважаючи на те, що серед 21 наукової школи, що офіційно зареєстровані в НАУ, немає жодної з психології [<http://bit.ly/3nIohvV>], однак аспірантам створено належне освітньо-наукове середовище, котре сприяє їхнім достроковим захистам дисертацій (Гордієнко К., Ярмольчик М.).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

На ОНП не практикується щорічне оновлення робочих навчальних програм і силабусів. Більшість з них завірені 2021 роком, а у 2022 році оновлено лише 8 силабусів і 9 робочих програм [<http://bit.ly/4ouCOfy>]. Проте у п.1.13 Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни зазначається: “Зміст РП навчальної дисципліни щорічно обговорюється на засіданні кафедри-розробника. Результати обговорення відображаються в робочій програмі навчальної дисципліни...” [<http://bit.ly/3zvacr1>]. Під час зустрічі ЕГ з НПП було з'ясовано, що оновлення змісту освіти за ОНП здійснюється на основі підвищення фахової компетентності, взаємодії з провідними практиками та щорічного проведення науково-освітніх заходів. Інформація про стажування та підвищення кваліфікації викладачів надана за запитом ЕГ (п. 11, 12). Також на запит ЕГ (п. 15) надана інформація про Інституційний репозитарій Національного авіаційного університету [<https://er.nau.edu.ua/?locale=uk>], кафедри авіаційної психології [<http://bit.ly/3M5hJ7X>], а також обсяговий перелік наукових фахових видань України з психології. Під час проведення фокус-групи ЕГ з адміністративним персоналом й допоміжними структурними підрозділами (зустріч 4) з'ясовано, що планові соціологічні опитування на ОНП проводять раз на два роки і в тому числі за їхніми результатами здійснюється оновлення змісту освіти. На запит ЕГ (п. 3) щодо імплементації результатів опитувань здобувачів в освітній процес отримано три протоколи засідань кафедри авіаційної психології. Аналіз робочих програм дає змогу стверджувати про недостатньо повне оновлення їхнього змісту. Зокрема деякі НПП використовують переважно застарілу, а відтак недостатньо актуальну базу рекомендованих літературних джерел (старші за 5 останні роки), а саме: 1. ОК “Психологія свідомості та механізмів самоаналізу”, ОК “Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем”, ОК

“Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах” – 100% рекомендованих літературних джерел є застарілими, немає рекомендованої літератури англійською мовою. 2. ОК “Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень”, ОК “Філософія наук та інновацій” – 90% джерел рекомендованої основної/базової літератури є застарілими. 3. ОК “Андрогогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти”, ОК “Англійська мова наукового спрямування” – понад 83% джерел рекомендованої основної літератури є застарілими. 4. ОК “Групова психотерапія”, ОК “Метапсихологія та її паралогізми” – 50% рекомендованих літературних джерел є застарілими, 1 джерело англійською мовою. 5. Програма вступного фахового іспиту з психології – 58 % джерел виходять за межі 10-річної давнини, немає наукових праць англійською мовою. У силабусах представлена російська рекомендована література, в т.ч. лінки на інтернет-ресурси з доменом “.ru” (наприклад, в ОК “Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем”).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Налагодженню зв’язку навчання, викладання та наукової діяльності у межах ОНП з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО сприяє “Стратегія інтерналізації співробітництва в галузі освіти НАУ на 2018-2028 роки” [<http://bit.ly/3nMUso3>] та “Положення про академічну мобільність”. На запит ЕГ (пункти №2, 12) гарантом ОНП надані договори про співпрацю із зарубіжними партнерами: Вища школа бізнесу – Національний університет Лоїс (Польща), Центр розвитку “Smart and Happy” (Азербайджан), Bed & Breakfast “Les trois biches” (м. Евір, Франція). На запит ЕГ (пункт 11) гарантом надані документи про міжнародне стажування викладачів, які задіяні до реалізації ОНП: Литвинчук Л.М. – Куявський університет (Республіка Польща, 2019 р.); Лич О.М. – Люблінський університет (Республіка Польща, 2021 р.); Яковицька Л.С. – університет Туреччини, 2019 р.; Помиткіна Л.В. – Bingöl University, 2019 р. Аналіз змісту таблиці 2 додатку відомостей про самооцінювання ОНП дає змогу констатувати, що 100% задіяних до реалізації НПП мають публікації у фахових закордонних виданнях, а 10 з 11 викладачів мають наукові статті у наукометричних виданнях Web of Science та/або Scopus. На кафедрі авіаційної психології проводять дві Міжнародні науково-практичні конференції (“Індивідуальність у психологічних вимірах спільнот та професій”, “Екстремальна та авіаційна психологія в контексті технологічних досягнень”) співorganizаторами яких є представники з 7 країн світу. Також кафедра щороку проводить секцію “Психологія безпечної експлуатації авіаційного транспорту” на Міжнародній науково-технічній конференції “Авіа-2023”. ЗВО забезпечує можливість участі здобувачів у міжнародних освітніх та наукових програмах і проєктах. Зокрема Навчально-науковий інститут міжнародного співробітництва освіти надає здобувачам інформацію про академічну мобільність в межах проєктів Еразмус+ та MEVLANA (Mevlana Exchange Program 2019/2020 “Mevlana Staff Mobility For Teaching). На запит ЕГ (пункт 10) гарантом надані документи про міжнародне стажування здобувачів: аспірантка Гордієнко К. – університет Палацького у м. Оломоуц (Республіка Чехія, 2022), Ярмольчик Марія – Балтійська міжнародна академія, 2022 р. Водночас аспіранти Чернявська С. та Ключова К. брали участь у наукових заходах європейських партнерів (пункт 6): круглий стіл (Німеччина, м. Прін на Кімзе, 2022 р.), модульна програма (Бостон, США), онлайн-семінар (Бірінгем, Великобританія, 2022 р.). Прикметно, що у двох аспірантів (Гордієнко К., Риков О.) є публікації у виданнях Scopus, а шестеро здобувачів (Гордієнко К, Ключова К., Кравченко Ю., Риков О., Черевко О., Чернявська С.) брали участь в роботі над міжнародною монографією (Республіка Чехія) в рамках НДР кафедри. Також інтернаціоналізації сприяє наявність у деяких силабусах і РП рекомендованих джерел англійською мовою та введення до навчального плану циклу дисциплін зі здобуття мовних компетентностей: “Англійська мова наукового спрямування”, “Академічне письмо англійською мовою”.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Підготовка здобувачів здійснюється за трьома формами навчання: очна, заочна, вечірня. В роботі аспірантів застосовуються колективна, парна, індивідуальна, дистанційна та змішана форми навчання. У робочих програмах ОК вказуються методи навчання (п. 3.1), котрі кореспондуються із відповідними компетентностями (п. 1.3) і програмними результатами навчання (п. 1.2). Методи навчання (у рубриці “Навчальна логістика”) є структурним компонентом усіх силабусів на даній ОНП. Усім учасникам освітнього процесу, що навчаються за даною програмою забезпечено своєчасне та повне надання інформації про цілі, зміст та програмні результати навчання, порядок та критерії оцінювання у межах освітніх компонентів (силабуси, робочі програми, електронні сторінки кафедри та відділу аспірантури, особисті зустрічі з НПП та ін.). Імплементация дослідницького компоненту в освітній процес відбувається через проходження науково-педагогічної практики, виконання дисертаційної роботи та написання апробаційних публікацій (в т.ч. Scopus). Компетентності наукової діяльності також активно формуються в аспірантів у ході реалізації навчального плану: цикл дисциплін з оволодіння загальнонауковими компетентностями (блок 1.1), цикл дисциплін із набуття універсальних навичок дослідника (блок 1.2). Водночас здобувачів залучають до роботи наукових гуртків (“Інсайт”, “PsyLab”) і двох щорічних міжнародних конференцій, що відбуваються на кафедрі. Зв’язок навчання, викладання та наукової діяльності у межах ОНП з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО має численні та системні формовияви: унормовується офіційними документами НАУ, імплементується за допомогою договорів про співпрацю з міжнародними партнерами, упредметнюється в численних публікаціях у закордонних журналах і монографіях, повсюдно практикується у формі міжнародного стажування НПП та аспірантів, а також їхньої участі у наукових заходах європейських партнерів. Також інтернаціоналізації сприяє введення до навчального плану циклу дисциплін зі здобуття мовних компетентностей: “Англійська мова наукового спрямування”, “Академічне письмо англійською мовою”.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Ані в силабусах ані в робочих програмах не зазначаються форми і методи контролю освітньої діяльності. Форми та методи навчання є дещо однотипними та традиціоналістськими. В анкеті розробленій ЗВО для аспірантів немає конкретного запитання щодо рівня їхньої задоволеності методами навчання на ОНП. За результатами анкетування аспіранти частково незадоволені рівнем проінформовані стосовно критеріїв оцінювання, контрольних заходів з навчальних дисциплін. Серед 21 наукової школи, що офіційно зареєстровані в НАУ, немає жодної з психології. Жоден аспірант не має жодної публікації у фаховому виданні “Вісник НАУ. Серія: Педагогіка. Психологія”, а надає перевагу журналам інших ЗВО (переважно через високу вартість оргвнеску та відсутність системи гнучких знижок). Отож окремі інструменти професійної соціалізації аспірантів є формально наявними але фактично мало доступними для практичного використання. На запит ЕГ щодо списку праць аспірантів було надано інформацію лише про публікації 5 з 14 здобувачів. На ОНП не практикується щорічне оновлення робочих навчальних програм і силабусів. Більшість з них завірені 2021 роком, а у 2022 році оновлено лише 8 силабусів і 9 робочих програм. Аналіз робочих програм ОК дає змогу стверджувати про недостатньо повне оновлення їхнього змісту. Зокрема мовиться про використання деякими НПП переважно застарілої, а відтак недостатньо актуальної бази рекомендованих літературних джерел. Також у значній частині РП відсутні рекомендовані джерела англійською мовою, що утруднює доступ здобувачів до сучасних світових наукових розвідок та входження до європейського освітнього простору. Водночас у силабусах представлена російська рекомендована література, в т.ч. наявні лінки на інтернет-ресурси з доменом “.ru”. Рекомендації: 1) зазначати у силабусах і робочих програмах форми і методи контролю освітньої діяльності; 2) розмістити в анкеті розробленій ЗВО для аспірантів конкретне запитання щодо рівня їхньої задоволеності методами навчання на ОНП; 3) щорічно оновлювати робочі навчальні програми і силабуси; 4) замінити у силабусах і РП застарілу базу рекомендованих літературних джерел; 5) додати до рекомендованих літературних джерел сучасні публікації англійською мовою для підвищення інтеграції здобувачів у європейське освітнє середовище; 6) вилучити російську рекомендовану літературу та наявні лінки на інтернет-ресурси з доменом “.ru”, а відтак дотримуватися нормативних вимог МОН “Щодо недопущення завдання шкоди інтересам держави у сфері інформаційної безпеки”, №1/9-669 від 08.12.2017 р, сформульованим відповідно до п.8 розділу 6 Доктрини інформаційної безпеки України (затверджена Указом Президента України, №47 від 25.02.2017).

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми та методи навчання і викладання здебільшого сприяють досягненню заявлених в ОНП цілей та програмних результатів навчання, й доволі повно відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, однак значно менше аспіранти задоволені інформуванням щодо порядку та критеріїв оцінювання. В цілому ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми. Навчання, викладання та наукові дослідження повновагомо пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти. Проте не усі НПП щороку оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі. Оскільки зазначені слабкі сторони є не системними, не суттєво понижують якість реалізації програми і можуть бути усунені в короткий термін то ОНП Психологія за критерієм 4 відповідає рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Процедура контролю та оцінювання здобувачів вищої освіти в Національному авіаційному університеті регулюється “Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ” (Розділ 5, п. 5.11-5.12) [<https://bit.ly/3vtS2U2>], “Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю” [<http://surl.li/grmf>], “Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Національному авіаційному університеті” [<http://surl.li/fnbqj>]; система оцінювання знань здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня освіти описана в освітньо-науковій програмі, що акредитується (Розділ 5, п. 5.2). Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, доступними. Як зазначено здобувачами на фокус-групі, вони мають змогу ознайомитись із формами контролю у силабусах (розділ “Семестровий контроль, екзаменаційна методика”), із загальними критеріями оцінювання, методами контролю – в робочих програмах

навчальних дисциплін, де представлена рейтингова система оцінювання набутих здобувачем знань та вмінь, схема нарахування балів за різними видами робіт. Документи розміщено у вільному доступі на сторінці сайту [<https://apsx.nau.edu.ua/aspirantura/>]. Результати опитування (пит. 14: [<https://apsx.nau.edu.ua/aspirantura/>]) відображають як думку переважної більшості здобувачів, задоволених власною поінформованістю щодо критеріїв оцінювання та контрольних заходів, так і певну кількість здобувачів, які оцінили рівень поінформованості на 4/6 балів за 10-бальною шкалою.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до вимог стандарту вищої освіти атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації (наказ МОН України від 20.07.2022 р. № 646). Дані вимоги реалізовані в освітньо-науковій програмі та відображені в навчальному плані.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів є чіткими, зрозумілими, доступними (сторінки сайту “Атестація аспірантів та докторантів”, “Фахова науково-педагогічна практика”). Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю [<http://surl.li/grmf>] регулюються організація проведення поточного та семестрового контролю, порядок ліквідації академічної заборгованості (Розділ 3), оформлення результатів навчання здобувачів, їх академічний рейтинг, умови оскарження результатів контрольних заходів (п.п. 2.32-2.34). Уточнені умови оцінювання контрольних заходів для здобувачів вільного відвідування зазначено п.п. 12-14 “Порядку надання дозволу на вільне відвідування навчальних занять студентами університету” [<http://surl.li/ajjif>]. Критерії, строки, умови проведення атестації аспірантів визначено в “Положенні про підготовку здобувачів ВО ступеня доктора філософії та доктора наук у Національному авіаційному університеті” [<http://surl.li/fnbqi>]. Оцінка результатів фахової науково-педагогічної практики здійснюється за “Рекомендаціями щодо організації та проведення фахової науково-педагогічної практики здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) ступеня доктора філософії в національному авіаційному університеті” [<http://surl.li/fumke>]. Цей документ затверджено в лютому 2022 року, проте в його змісті вживано термін “вищий навчальний заклад” та абревіатура “ВНЗ”, що не є актуальним. Подібне спостерігається також в змісті опитувальників здобувачів [<https://apsx.nau.edu.ua/aspirantura/>]. На резервній зустрічі завідувачкою відділу аспірантури та докторантури Лелеченко А. П. окреслено умови звітування аспірантами за проміжними результатами виконання дисертаційного дослідження та індивідуального плану. Зокрема вказано, що протягом всього навчання здобувачі звітують про виконання наукової складової. На 1-2 курсах, окрім наукової, також звітується про освітню складову. На 3-4 курсах – про фахову педагогічну практику. Всі звітні аспекти здобувача підтверджуються протоколами засідань кафедри, рішенням факультету, відомістю про оцінювання й передаються до аспірантури. Атестація здобувача не приймається без підтверджуючих документів, як то свідчення публікаційної активності тощо. Зі слів завідувачки кафедри, на освітньо-науковій програмі забезпечено об'єктивність та неупередженість екзаменаторів, оскільки усі НПП подавали декларацію про дотримання академічної доброчесності. Роботодавцями під час зустрічі повідомлено їх участь у засіданнях спеціалізованих вчених рад, державних атестаційних комісій (Мозгова Г. П., доктор психологічних наук, професорка, завідувачка кафедри психосоматики та психологічної реабілітації Українського державного університету ім. М. Драгоманова). Під час фокус-груп з аспірантами було зазначено про відсутність на ОНП фактів необ'єктивного оцінювання й оскарження результатів контрольних заходів та про те, що в закладі врегулювання потенційного конфлікту інтересів відбувається за рахунок взаємоповаги НПП і здобувачів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності регулюються Статутом НАУ (п. 2.7), Кодексом честі науково-педагогічного працівника і студента, Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в НАУ. На сторінці офіційного сайту “Академічна доброчесність” представлено внутрішню нормативну базу: Порядок перевірки академічних та наукових текстів на плагіат, Положення про порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти, Декларація про дотримання академічної доброчесності здобувача вищої освіти НАУ, Декларація про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічного, наукового, педагогічного працівника НАУ. Інституційне забезпечення академічної доброчесності полягає у виконанні відповідних функцій одним із структурних підрозділів ЗВО – відділом моніторингу якості вищої освіти, використанні інформаційно-технологічного сервісу Unichек для

безкоштовної перевірки дисертаційних робіт на наявність текстових збігів та запозичень (відповідно до угоди між ЗВО та ТОВ “АНТИПЛАГІАТ”). На запит ЕГ надано довідки, що засвідчують факт такої перевірки: рівень оригінальності становить 89,6 % та 95,85 %. Під час інтерв'ю зі здобувачами ЕГ переконалася в їх обізнаності з політикою та стандартами ЗВО щодо академічної доброчесності, процедур запобігання проявам академічного плагіату, допустимого відсотка унікальності тексту, щодо безоплатності перевірки. На запит ЕГ були надані підписані здобувачами декларації про дотримання академічної доброчесності. На фокус-групі з академічним персоналом ЕГ встановила, що такі декларації підписують також НПП. Викладачі на ОНП Помиткіна Л., Яковицька Л., Лич О., Казак В. пройшли Міжнародне стажування з питань доброчесності “Academic Integrity in the Training for masters and Doctors of Philosophy (PhD) in the Countries of the European Union and Ukraine” 14-21st of February, 2022 (Lublin, Poland), про що було зазначено під час зустрічі з НПП. Зі слів начальника відділу моніторингу якості вищої освіти, в період до карантину в ЗВО були традиційними Дні академічної доброчесності, проведення яких організовувалось спільно з представниками студентської ради. Наразі за цією тематикою відділом проводяться вебінари для здобувачів усіх рівнів освіти. Про участь у такому заході зазначено аспірантом Черевко О. під час зустрічі ЕГ зі здобувачами. У 2020 р. відділом організована зустріч із представниками ТОВ “АНТИПЛАГІАТ”, де обговорювались питання технічного, юридичного характеру, зокрема щодо понять інтелектуальної власності та плагіату. Згідно ВСО, на початку 2020 р. на базі факультету ФЛСК проведено захід відповідної тематики – круглий стіл “Академічна доброчесність”. На зустрічі з адміністративним персоналом зазначено про перспективу активізації даної роботи. Покликання, наведені в ВСО щодо проведення кафедрою методологічних семінарів для студентів та викладачів, не є актуальними.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У закладі наявна чітка система контрольних заходів, зрозуміла для здобувачів, врегульована нормативними документами ЗВО, доступними на сайті; процедура оцінювання навчальних досягнень є прозорою та зрозумілою, доведена до відома здобувачів вищої освіти; ЕГ відзначає високий рівень усвідомленості науково-педагогічними працівниками, здобувачами-аспірантами дотримання в навчальній та науковій діяльності принципів академічної доброчесності, про що свідчить в тому числі наявна позитивна практика дострокового захисту дисертацій із високим відсотком унікальності; існує можливість безкоштовного використання програмно-технічного комплексу Unicheck із метою перевірки обов'язкових видів робіт на академічний плагіат; процедура забезпечення об'єктивності екзаменаторів базується на їх суб'єктивному усвідомленню дотримання принципів академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

У змісті локальних нормативних актів та представлених результатах опитування уживано термінологію, що не відповідає чинному законодавству про освіту. Рекомендації: забезпечити до кінця 2022/2023 навчального року відповідність термінології внутрішніх нормативних документів чинному законодавству про освіту; у подальшому не допускати використання нечинної термінології в опитувальниках здобувачів вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ЕГ прийшла до висновку про повну відповідність в межах критерію 5 за п. 5.1, оскільки процедура оцінювання навчальних досягнень є прозорою та зрозумілою, доступна здобувачам вищої освіти освітнього рівня доктора філософії; п. 5.2., так як атестація аспірантів здійснюється відповідно до вимог стандарту вищої освіти; п. 5.4., адже на ОНП визначено чіткі та зрозумілі політика та процедури дотримання академічної доброчесності, використовуються технологічні рішення як інструменти протидії її порушенням, що знаходить відображення в високому відсотку унікальності в дисертаційних дослідженнях здобувачів та під час проведення контрольних заходів. Часткова відповідність відмічається ЕГ за п. 5.3, позаяк у внутрішніх нормативних актах та наданому ЕГ аналізі результатів опитування уживано термінологію, що не відповідає чинному законодавству про освіту. ЕГ констатує, що ОНП “Психологія” за критерієм 5 відповідає рівню В, оскільки зазначені недоліки не впливають на якість реалізації програми та можуть бути усунені в короткий термін.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

До реалізації ОНП залучено висококваліфікованих викладачів усі 100% яких мають науковий ступінь доктора наук, а 10 з 11 вчене звання професора. З 11 викладачів залучених до ОНП один є доктором філософських наук, один – доктор економічних наук, двоє – доктори технічних наук, двоє – доктори педагогічних наук, п'ятеро – доктори психологічних наук з профілю ОК. Десять НПП із 11 є штатними працівниками, а один – сумісником. Також 10 з 11 НПП мають опубліковані праці у наукометричних виданнях Scopus та Web of Science. Прикметно, що зазначені 11 НПП є представниками різних кафедр НАУ, а п'ятеро із них – обіймають посаду завідувача кафедри. Усі наукові керівники є докторами саме психологічних наук та співробітниками кафедри авіаційної психології, що вказує на відповідність цих НПП в контексті унікальності ОНП “Психологія”. Стаж науково-педагогічної діяльності НПП є доволі високим: понад 30 років – троє викладачів, 20-22 роки – двоє викладачів, 15-17 років – четверо викладачів, до 10 років – двоє викладачів. У зведеній інформації про викладачів ОНП (табл. 2 Відомостей про самооцінювання ОНП) не подано інформації про стажування / підвищення кваліфікації НПП тому ЕГ зроблено додаткові запити на копії відповідних сертифікатів (пункт 11). На жаль з 11 НПП, які залучені до реалізації ОНП сертифікати надані лише на п'ять осіб. Крім того, у 4 з 5 випадках (крім проф. Л.С. Яковицької) сертифікати не мають реєстраційного номера і навіть вказаного місця проходження стажування. В деяких випадках замість сертифікату прикріплені копії службового подання або ж тільки план-графік підвищення кваліфікації. Також у таблиці 2 Відомостей про самооцінювання ОНП деякі викладачі подавали інформацію щодо своєї кваліфікації, яка лише опосередковано стосується даної ОНП, а тим паче конкретного ОК. Особливо часто у п.п.4 НПП зазначали свої навчально-методичні розробки для здобувачів інших спеціальностей або навчальних дисциплін не пов'язаних з даною ОНП. У ході зустрічі ЕГ з НПП виявилось, що з технічних причин у таблиці 2 Відомостей про самооцінювання ОНП гарантом подана неповна інформація щодо окремих викладачів. Зокрема для з'ясування відповідності академічної та/або професійної кваліфікації НПП цілям ОНП та ПРН експертна група зробила запит на додаткову уточнювальну інформацію щодо д.пед.н. О.В. Ковтун, яка викладає на ОНП дисципліни “Англійська мова наукового спрямування” та “Академічне письмо англійською мовою”. Після детального аналізу додатково наданих матеріалів (уточнені таблиці ЄДЕБО в електронному кабінеті) вище згадана відповідність була повністю підтверджена.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

На головній сторінці НАУ є рубрика “Конкурс на заміщення вакантних посад” [<http://bit.ly/430q4je>] на якій розміщено “Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у НАУ” [<http://bit.ly/3ZGT7p8>]. Цей Порядок регламентує кваліфікаційні вимоги до претендентів (розділ 5), процедуру попереднього обговорення та розгляд кандидатур претендентів у трудових колективах (розділ 6), розгляд кандидатур претендентів Вченою радою (розділ 7) та ін. На цій же сторінці розміщена інформація щодо оголошеного у 2021 р. конкурсу на заміщення вакантних посад НПП кафедри авіаційної психології: завідувача кафедри, двох професорів, двох доцентів, одного старшого викладача [<http://bit.ly/3nAInLz>]. З метою розгляду документів, що надаються претендентами на участь у конкурсі на заміщення посад НПП відповідно до п. 11 ст. 55 Закону України “Про вищу освіту” та Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП та укладання з ними трудових договорів (контрактів), затвердженого наказом ректора НАУ створюється конкурсна комісія у визначеному складі (обов'язково за участю керівника структурного підрозділу, в якому обирається претендент на посаду) [<http://bit.ly/3GAiwdF>]. Після розгляду Конкурсною комісією справ претендентів на посади НПП відбувається попереднє обговорення їхніх кандидатур на засіданнях кафедр (у присутності претендента). У висновку кафедри щодо професійної діяльності працівника обов'язково має бути відображена така інформація (п. 6.6 Положення): проходження підвищення кваліфікації чи стажування, кількість наукових публікацій, інші результати наукової діяльності, конкретизування методичної, організаційної, профорієнтаційної та виховної роботи, дата проведення пробної лекції, практичного заняття та результати обговорення. У процесі проведення фокус-груп ЕГ з керівником та менеджментом ЗВО (зустріч 1) та академічним персоналом (зустріч 2) з'ясовано, що конкурсний відбір проводиться на засадах: відкритості, гласності, законності, добросовісності, рівності прав, колегіальності, незалежності, об'єктивності та обґрунтованості прийняття рішень, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад НПП. Необхідний рівень професіоналізму під час конкурсного добору НПП ОНП забезпечується врахуванням досягнень претендентів у викладацькій, науковій та професійній діяльності. Одним з основних критеріїв добору НПП є його повна відповідність (здатність сформулювати відповідні компетентності та забезпечити ПРН, які закріплені за конкретним ОК). Для оцінки рівня професіоналізму претендента кафедра пропонує йому прочитати пробні лекції, провести практичні / семінарські заняття. Також у випадку продовження контракту з НПП беруться до уваги результати опитування здобувачів вищої освіти. На запит ЕГ (пункт 18) гарантом надіслано рейтингові наукометричні показники (Scopus, Web of Science, Google Scholar) викладачів кафедри авіаційної психології.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Залучення роботодавців до організації освітнього процесу відбувалось на етапі розробки та впровадження ОНП. Зокрема до робочої групи розробників ОНП входять три зовнішні стейкхолдери [<https://apxs.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/01/Osvitno-naukova-prohrama-Psykholohiia.pdf>]. На запит ЕГ (пункт 1) надано копії протоколів розширених засідань кафедри авіаційної психології із залученням до обговорення важливих аспектів реалізації

ОНП практиків. Зокрема зовнішні стейкхолдери Ігнатівич О.М., Андросюк В.Г. та Горбенко С.Л. на засіданні кафедри авіаційної психології запропонували включити у зміст ОНП навчальну дисципліну, яка містить в собі елементи екстремальної або авіаційної психології, а також додати в інші дисципліни теми з цією ж тематикою. Пропозицію підтримано і перейменовано одну з навчальних дисциплін на “Вчинковий потенціал особистості в екстремальних умовах діяльності” (протокол № 5 від 18.03.2021 р.). Цей факт також перехресно підтверджено на зустрічі ЕГ з працевластачами. Зовнішні стейкхолдери (заступник директора з науково-інноваційної роботи Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України, член-кореспондент НАПН України, д.психол.н., проф. О.М. Кокун; завідувачка кафедри теоретичної та консультативної психології НПУ ім. М.П. Драгоманова, д.психол.н., проф. Г.П. Мозгова; професор кафедри наук про здоров'я УжНУ, д.психол.н., доцент О.Ф. Яцина) запропонували додати в ОНП компетентності (СК8, СК9) та ПРН (РН11-РН13), які б відповідали специфіці НАУ. Протокол 10 від 13.09.2022 р. надано гарантом на запит ЕГ (пункт 1). Участь зовнішніх стейкхолдерів (декан факультету психології НПУ ім. М.П. Драгоманова, д.психол.н., проф. І.С. Булах; заступник директора з науково-інноваційної роботи Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України, проф. О.М. Кокун) у методологічному семінарі “Обговорення проекту ОНП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 153 Психологія”, що відбувся 23.02.2021 р. на кафедрі авіаційної психології НАУ (див. запит ЕГ, пункт 1). У процесі спілкування ЕГ з роботодавцями та відкритій зустрічі вище подана інформація повністю підтвердилася. ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу шляхом підписання договорів про співпрацю з вітчизняними та закордонними організаціями та установами. Зокрема гарант ОНП надала ЕГ відомості про 40 підписаних договорів із зовнішніми стейкхолдерами (див. запит Е.Г, пункт 2). Водночас, незважаючи на таке різноманіття договорів, у пункті 3.3 рекомендацій щодо організації та проведення фахової науково-педагогічної практики здобувачів вищої освіти третього ступеня доктора філософії в НАУ [<http://bit.ly/40SB93X>] передбачено, що базами її проходження є лише кафедри НАУ. Також у вільному доступі на сайті кафедри у рубриці “Аспірантура” наявні результати анкетування роботодавців з метою врахування їхньої думки для покращення ОНП [<http://bit.ly/4ouCOfv>]. Щоправда анкета містить лише 11 запитань, більшість з яких є формалізованими та малоінформативними.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У ході фокус-групових інтерв'ю з роботодавцями експертною групою була підтверджена інформація щодо їхнього залучення до професійної соціалізації аспірантів з даної ОНП. Зокрема, завідувачка кафедри психосоматики та психологічної реабілітації Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, д.психол.н., проф. Г.П. Мозгова зазначила, що спільні заняття з аспірантами обох ЗВО проводила її колега – декан факультету психології, д.психол.н., проф. І.С. Булах. Представник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих ім. Івана Зязюна д.психол.н., професор Е.О. Помиткін зазначив, що він особисто провів для аспірантів кафедри авіаційної психології тренінг з особливостей надання психологічної допомоги літнім людям, а також семінар на тему відповідності НВП вимогам підготовки аспірантів [https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=983614552498802&id=271974083662856]. Також на відкритій зустрічі з ЕГ д.психол.н., проф. В. Волошина, яка є гарантом ОНП третього освітнього рівня зі спеціальності 053 Психологія у Національному педагогічному університеті ім. М.П. Драгоманова зазначила, що між університетами і кафедрами є тісна співпраця у формі проведення спільних “круглих столів”, конференцій, обміну інформацією щодо “гостьових лекцій”, відкритих лекцій у форматі національної мобільності (зокрема, проф. Л.В. Долинська провела декілька спільних занять для аспірантів обох ЗВО). Також цей факт був підтверджений під час зустрічі ЕГ з роботодавцями та НПП [https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=836196133907312&id=271974083662856]. Випускниця акредитованої програми, а нині співробітниця НАУ к.психол.н. М. Ярмольчик зазначила, що в її особистому досвіді навчання на ОНП було не багато зустрічей з професіоналами-практиками (у зв'язку з Covid-19) але це повністю компенсувалося професійністю наукового керівника та викладачів на ОНП. Їй особисто запам'яталася організована зустріч з психологами-волонтерами. Інших прикладів залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців ані зовнішніми стейкхолдерами ані НПП конкретизовано не було. Щоправда у відомостях про самооцінювання ОНП гарант згадує, що в рамках академічної мобільності ERASMUS+ вчені з Polytechnic Institute of Portalegre (Португалія) провели Міжнародний методологічний українсько-португальський семінар на тему “Позитивне психічне здоров'я на робочому місці: новий глобальний та профілактичний підхід до авіаційного персоналу” для викладачів та студентів кафедри авіаційної психології [<https://www.facebook.com/osvitanews/photos/pcb.2307412469373294/2307412136039994/?type=3&theater>].

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО функціонує Навчально-науковий інститут неперервної освіти НАУ [<http://bit.ly/3nDlcAh>], котрий опікується аспірантами, докторантами та молодими науковцями. Також працює Центр підвищення кваліфікації [<http://bit.ly/3KuXuPp>], котрий пропонує курси підвищення кваліфікації для науково-педагогічних працівників НАУ за програмами “Англійська мова” та “Удосконалення педагогічної майстерності”. Сприяє професійному розвитку викладачів й Відділ моніторингу якості вищої освіти до функцій котрого, згідно з п. 2.2.2., належить “Методична та консультативна підтримка впровадження методів якісного менеджменту та розробка оптимальної структури процесів освітньої послуги (наукової та науково-технічної діяльності)” [<http://bit.ly/3nACQVk>], а також Відділ науково-методичного забезпечення діяльності, котрий працює над підвищенням кваліфікації фахівців з метою покращення обслуговування, виконання поточних завдань та освоєння нових напрямків діяльності [<http://bit.ly/3nAD3rA>]. Своєю чергою, навчально-методичний відділ НАУ покликаний надавати консультативну

допомогу співробітникам навчально-наукових інститутів, факультетів, кафедр та науково-педагогічним працівникам з питань впровадження в освітній процес нових технологій, планування та організації методичної роботи [<http://bit.ly/3MgHbNE>]. Водночас професійному розвитку викладачів сприяє система проведення відкритих занять, що регламентується Методичними рекомендаціями щодо планування та проведення відкритих занять в НАУ [<http://bit.ly/3GiHpdT>]. Зокрема, у п. 4.4. цих рекомендацій зазначається, що за результатами проведеного відкритого заняття кафедрою може бути ухвалене рішення про клопотання перед ректором, Вченою радою університету, деканом щодо: заохочення НПП; позбавлення права ведення занять відповідного виду; надання права ведення занять відповідного виду. Професійному розвитку викладачів сприяє система внутрішніх рейтингів та оцінювання НПП [<https://bit.ly/3GmQP7N>], а також конкурс кращих підручників, посібників та монографій НАУ [<https://bit.ly/413u3ts>]. За останні роки на кафедрі авіаційної психології двоє НПП здобули науковий ступінь доктора психологічних наук (Яковицька Л.С., 2019 р.; Лич О.М., 2021 р.), а Л.М. Литвинчук отримала вчене звання професора. Професійному розвитку викладачів кафедри авіаційної психології сприяє їхнє стажування / підвищення кваліфікації, участь у майстер-класах, фестивалях і конференціях з проблем практичної психології, про що свідчать сертифікати НПП розміщені на сторінці кафедри [<https://bit.ly/3KuNWmZ>], а також додатково надані документи на запит ЕГ (пункт 11). Водночас їх аналіз дає змогу констатувати, що значна частина НПП має лише сертифікати про участь в одно-дводенних конференціях або ж заходах, які підтверджуються неналежно оформленими сертифікатами (без відповідного реєстраційного номера та вказаного місця проходження стажування).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання розвитку викладацької майстерності у НАУ здійснюється системно та регламентується такими нормативними документами: 1. Колективний договір [<http://profkom.nau.edu.ua/collective-agreement/>]: - п.3.1. Додаткова заробітна плата встановлюється у вигляді доплат і надбавок до посадових окладів, передбачених чинним законодавством, з урахуванням особистого внеску в загальні результати роботи кожного працівника окремо. Додаткова заробітна плата включає такий вид виплат, як преміювання, порядок якого затверджений окремим положенням. - п. 3.20. За впровадження в освітній процес власних наукових досліджень, результати яких були опубліковані у вигляді фахових публікацій, що індексуються науково-метричними базами даних Web of Science або Scopus автор, що є працівником університету за основним місцем роботи, може бути премійований у розмірі 5000 гривень за кожен публікацію. 2. Положення про преміювання працівників НАУ (уведене в дію наказом ректора від 28.07.2021 р. № 421/од) [<http://bit.ly/411BPuX>]. 3. Положення про конкурс щодо впровадження в навчальний процес НАУ інноваційних інформаційних комплексів. Конкурс проводиться у двох номінаціях: 1) технічні науки, математичні та природничі науки; 2) суспільні науки, гуманітарні науки та мистецтво. У кожній номінації автори/авторські колективи виборюють два перших, два других і два третіх місця. Призовий фонд складає 100 тисяч грн., що пропорційно розподіляється між конкурсними номінаціями [<http://bit.ly/3nN9jrS>]. 4. Конкурсний відбір проєктів наукових досліджень і розробок [<http://bit.ly/3zvzFR0>]. На запит ЕГ (пункт 12) гарантом ОНП надана інформація про матеріальне / нематеріальне заохочення та стимулювання професійного розвитку НПП, які задіяні до реалізації ОНП Психологія на третьому рівні вищої освіти: 1. Помиткіна Л.В., Яковицька Л.С., Хохліна О.П., Лич О.М., Литвинчук Л.М. – грошові премії у розмірі 5000 грн. за кожен проіндексовану статтю в SCOPUS/Web of Science. 2. Литвинчук Л.М. – премія Президента України як молодому вченому за наукову роботу «Стратегія профілактики наркозалежності у військових навчальних закладах» (Указ Президента України № 903/2019, свідоцтво № 1230). 3. Хохліна О.П. – премія від НАУ за найбільшу кількість цитувань на факультеті. 4. Помиткіна Л.В. – Нагрудний знак «За сумлінну працю», 2019 р. 5. Помиткіна Л.В. – подяка МОН України, 2022 р. 6. Лич О.М. – подяка ректора НАУ за бездоганну сумлінну працю, високий професіоналізм, значний внесок у підготовку кваліфікованих фахівців, 2019 р. 7. Яковицька Л.С. – грамота Національного авіаційного університету, 2023 р. 8. Колектив кафедри авіаційної психології – грамота декана факультету лінгвістики та соціальних комунікацій НАУ за I місце у номінації «Наукова та міжнародна діяльність у 2021 році» [<https://apsx.nau.edu.ua/nauka/>]. Також під час зустрічі ЕГ з НПП додатково з'ясовано, що в НАУ, зазвичай, преміюють наукового керівника за успішний захист його аспіранта.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОНП, безумовно забезпечує досягнення визначених програмою цілей та ПРН, адже усі 100% НПП мають вчений ступінь доктора наук (доктори психологічних наук реалізують 53% ОК), а 46% з них обіймають посади завкафедр. Майже 91% НПП мають публікації у виданнях Scopus та Web of Science. Усі 100% наукових керівників є високопрофесійними психологами-науковцями із значним науково-педагогічним стажем. Процедура конкурсного добору викладачів як на рівні ЗВО так і на рівні конкретної ОНП є прозорими і дають змогу забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. НАУ сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми та у співпраці з іншими організаціями і має системно функціонуючі механізми та інструменти стимулювання розвитку викладацької майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Значна частина НПП має лише сертифікати про участь в одно-дводенних конференціях або ж заходах, які підтверджуються неналежно оформленими сертифікатами (без відповідного реєстраційного номера, місяця проходження, зафіксованої кількості годин) стажування / підвищення кваліфікації. Водночас інформація про стажування / підвищення кваліфікації НПП не психологічного профілю, які задіяні до реалізації ОНП не надані навіть на запит ЕГ. Варто розширити кількість запитань та змістове наповнення анкети для роботодавців, а також частіше залучати професіоналів-практиків та експертів галузі до проведення аудиторних занять. Також рекомендуємо для підвищення ефективності конкурсного відбору та заохочення НПП частіше використовувати критеріально обґрунтовану та прозору систему рейтингування.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОНП в цілому забезпечує досягнення визначених програмою цілей та ПРН. Однак ОНП реалізують лише 46% докторів психологічних наук, інші ж НПП не надали відповідних сертифікатів про належне проходження профільного стажування / підвищення кваліфікації. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають змогу забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму. НАУ сприяє професійному розвитку викладачів і має дієві механізми та інструменти стимулювання розвитку викладацької майстерності. Водночас для підвищення ефективності конкурсного відбору та заохочення НПП потрібно частіше використовувати критеріально обґрунтовану та прозору систему рейтингування. Оскільки зазначені недоліки є не системними і можуть бути усунені в короткий термін то ОНП Психологія за критерієм 6 відповідає рівню В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

НАУ має розгалужену інфраструктуру для задоволення потреб здобувачів. За даними сайту, діє Центр харчування [<http://surl.li/fuwmt>] – сучасний комплекс з їдальнею, кондитерським цехом та буфетами. Експлуатаційно-ремонтна дільниця [<http://surl.li/gbcdu>] займається ремонтними роботами. Підтримку санітарно-технічного стану приміщень та території забезпечує господарський відділ [<http://surl.li/gbcni>]. Осередком студентського культурного життя є Центр культури і мистецтв [<http://surl.li/bfnwk>], навчально-спортивний оздоровчий центр [<http://surl.li/bfnzp>], секція спортивного б'лярду. Студентське містечко складає комплекс гуртожитків, готельний блок [<http://surl.li/fuwri>], [<http://studcity.nau.edu.ua/>]. Під час відеоогляду МТБ ЕГ було продемонстровано гуртожиток факультету (ФЛСК) та вхід в корпус, де впроваджується ОНП. Гуртожиток – п'ятиповерхова будівля, облаштована згідно санітарних, протипожежних, протиепідемічних вимог (є ізолятор, пральня (використовується платно), автомат із питною водою). На 1 поверсі – 3 душових, на кожному крилі на поверхах – по 2 вбиральні, 2 кухні (по 2 газові плити, 2 умивальника, маленький стіл). У кімнатах – автономне підключення до інтернету. У гуртожитку чистоту підтримують студенти, щоранку технічним персоналом здійснюється прибирання місць загального користування. Проте спостерігається моральна застарілість інтер'єру приміщення, умеблювання, побутової техніки на кухнях, в душових. На вході в навчальний корпус діє пропускна система. З боку внутрішнього входу встановлено банкомат. У гуртожитку і в корпусі є укриття з облаштованими для життєдіяльності на час тривоги умовами та можливості здійснення освітнього процесу. В укриттях працює Wi-Fi. Гарантом під час огляду МТБ повідомлено, що в закладі на кафедрах є комп'ютерні класи. За потреби представники кафедри авіаційної психології замовляють заняття в комп'ютерних класах. На кафедрі є психофізіологічна лабораторія (зустріч з НПП). Гарант розповіла, що в ній є проектор, два комп'ютери, й вона використовується як мультимедійна аудиторія. Кафедрою щороку подаються заявки та проекти з кошторисною документацією на придбання приладів для використання апаратних методів дослідження. Проекти заслуховуються на засіданнях вченої ради. Проте наразі це питання залишається відкритим. У разі необхідності заклад співпрацює з лабораторією КНУ імені Тараса Шевченка. Для здійснення обрахунків досліджень використовується ліцензійне програмне забезпечення SPSS. В інституційному репозитарії НТБ [<https://eg.nau.edu.ua/>] завантажені роботи всіх викладачів ОНП. Бібліотечний фонд повністю задовольняє потреби здобувачів. Бібліотека має 2 зали з облаштованими комп'ютерами місцями. Щороку кафедра подає до НТБ замовлення щодо осучаснення книжкових ресурсів, поповнює їх власними здобутками – підручниками. Загалом матеріально-технічні ресурси забезпечують досягнення визначених ОНП цілей та ПРН. Натомість ЕГ констатує відсутність в лабораторії сучасних спеціальних приладів для психологічних досліджень.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

У ЗВО діє науково-технічна бібліотека (НТБ), яка має власний сайт [<http://surl.li/gbdds>] і передбачає як роботу абонементу, так і надання послуг дистанційно [<https://www.lib.nau.edu.ua/>]. Діяльність НТБ представлено також на офіційному сайті закладу на сторінці “Науково-технічна бібліотека” [<http://surl.li/gbcrf>], де зазначено про наявність в приміщеннях НТБ доступу до Wi-Fi, що дозволяє забезпечити високошвидкісний доступ до мережі Інтернет з ноутбуків, смартфонів, планшетів користувачів тощо. У головному бібліотечному корпусі створено простір неформальної освіти CleverSpace. Завдяки виграному гранту, на кошти, виділені з міського бюджету, закуплено презентаційну та мультимедійну техніку, крісла-мішки та ін. Тут проводяться семінари, проєктні школи, воркшопи, коуч-сесії тощо, відбувається самоосвіта студентів. Фахові видання, зі слів завідувачки бібліотекою під час бесіди, наразі з об'єктивних причин не закуповуються. Здійснюється безоплатне редагування списку літератури, знаходження на замовлення фрагмента документа, оформлення інформаційних довідок, тематичний підбір літератури, послуги ксерокса/сканера. Індекс DOI сплачує університет. Безоплатно визначаються індекси УДК на навчально-методичні видання НАУ, підручники, статті у науковий журнал “Proceedings of the National Aviation University” (“Вісник Національного авіаційного університету”). Натомість друкування у фахових виданнях НАУ здобувачами та НПП на ОНП не практикується (як відмічено гарантом) через відсутність знижок. Публікація тез конференцій в НАУ безкоштовна. На сайті НТБ в рубриці “Ресурси” [<https://www.lib.nau.edu.ua/>] послуговувачам надається безоплатний доступ до широкого спектра баз даних, електронних періодичних видань України, Scopus, Web of Science, ScienceDirect, до повнотекстових електронних ресурсів, які доступні в межах проєкту Research4Life [<https://www.lib.nau.edu.ua/news.php?id=1>], до академічної антиплагиатної системи Strikeplagiarism. Натомість на офіційному сайті на сторінці бібліотеки в розділі “Інформаційні ресурси НТБ” [<http://surl.li/gbcrf>] ЕГ виявлено непрацюючі посилання.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Онлайн-спілкування з фокус-групами здобувачів та викладачів ОНП “Психологія”, а також онлайн-ознайомлення з матеріально-технічними ресурсами закладу, вивчення відомостей про самооцінювання та сторінок сайту закладу дають можливість зробити висновок про безпечне для життя та здоров'я освітнє середовище. Безпечні питання розглядаються на засіданнях вченої ради. У закладі діє система охорони праці [<http://surl.li/gbcprj>]. Належний нагляд за технічним станом та умовами експлуатації будівель забезпечує будівельно-технічний відділ НАУ [<http://surl.li/gbell>]. Відділ цивільного захисту, пожежної, техногенної та екологічної безпеки опікується питаннями цивільного захисту, пожежної, техногенної та екологічної безпеки [<http://surl.li/gbcow>]. Експлуатацію й обслуговування енергетичного устаткування покладено на відділ головного енергетика [<http://surl.li/gbcqh>]. Зі слів проректора з наукової роботи, організація безпечного середовища є першочерговим завданням в ЗВО, особливо з огляду на сучасні реалії. Під час тривоги зупиняється будь-яка діяльність, люди переходять в облаштовані підземні укриття, до яких забезпечено вільний доступ. Враховуючи відсутність в закладі здобувачів через дистанційний формат навчання, потреби персоналу, який перебуває в цей період на робочих місцях, бомбосховища задовольняють. У дні можливих повітряних атак з боку агресора співробітники працюють дистанційно. За даними сайту [<http://surl.li/gbdns>], на території університету та Студмістечка розташовано 11 укриттів. Корпуси НАУ повністю знаходяться під охороною чергових Відділу безпекової діяльності. Територія університету знаходиться під наглядом систем відеоспостереження, відбувається патрулювання черговими Відділу безпекової діяльності спільно з представниками поліції. На випадок відсутності зв'язку передбачена система оповіщення через гучномовець. Здобувачами під час зустрічі повідомлено про проведення заходів антитерористичної тематики на початку навчального року. У закладі дотримано протиепідемічних заходів. Під час огляду МТБ ЕГ продемонстровано пожежну сигналізацію та систему сповіщення в гуртожитку.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час зустрічі зі здобувачами ЕГ встановлено джерела отримання ними різних видів підтримки: комунікація з викладачами, факультетом, відділом аспірантури; розсилка на особистий e-mail; сторінка Facebook, група в Viber, Телеграм-канал факультету, ресурси сайту, соціальні мережі кафедри. Адміністрація закладу, викладачі, наукові керівники завжди відкриті до спілкування. Голова студентського самоврядування факультету лінгвістики та соціальних комунікацій (ФЛСК) на фокус групі зазначив про щомісячні зустрічі представників студентського самоврядування з членами адміністрації та з ректором, де обговорюються нагальні питання. Востаннє – питання щодо активності роботи студради та проведення фестивалю “Студентська весна”, питання прийняття кошторису студради та пов'язані з закупкою матеріалів. Під час таких зустрічей враховується думка здобувачів. Освітній процес здійснюється в on-line на платформі дистанційного навчання Suite GoogleClassroom з використанням сервісів Google Meet. Широку інформаційну підтримку забезпечує також науково-технічна бібліотека [<http://surl.li/gbdds>]. Консультативна та соціальна підтримка забезпечується діяльністю соціально-психологічної служби (зустріч з менеджментом). На ФЛСК зі здобувачами проводяться тематичні вебінари: в рамках проєкту “Тиждень психології в НАУ”: 2022 - “Особливості психологічної допомоги під час війни” (2022) [<http://surl.li/gcano>], 2023 - [<http://surl.li/gcaod>], “Особливості роботи з потерпілими від сексуального насилля під час війни” [<http://surl.li/gcamq>]. На відкритій зустрічі повідомлено про здійснення кафедрою супроводження професійної

діяльності авіаторів, що дає можливість продовжувати професійне їхнє здоров'я, сприяє підвищенню їхньої життєстійкості (О.Горський, керівник центру льотної підготовки НАУ). Викладачі кафедри залучаються до реалізації волонтерських програм з надання психологічної допомоги, зокрема щодо психологічної реабілітації військових (зустріч з менеджментом). Організація дозвіллевої та позанавчальної діяльності забезпечується студентським самоврядуванням. Інформаційну, консультативну підтримку аспірантам першого року навчання надає Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених Національного авіаційного університету (протоколи зборів правління НТСАДМВ від 19.01.2021 № 3, надано на запит ЕГ), яке започаткувало проєкт NAU HUB – простір неформальної освіти [<http://surl.li/brjldq>]. Результати опитування аспірантів ОНП "Психологія" [<http://surl.li/fxoce>] свідчать, що 90 % здобувачів рівень інформаційного, навчально-методичного забезпечення відзначили як високий, 10 % – як достатній. Близько 65 % опитаних [<https://apsx.nau.edu.ua/aspirantura/>] відмітили, що їхньому успішному навчанню сприяє інформаційний супровід навчального процесу, 100 % - продуктивна і комфортна взаємодія з науковим керівником (слайд №10). Ніхто із респондентів не стикався із випадками булінгу, сексуальних домагань, насилля.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Особливості організації інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами (ООП) передбачено низкою нормативних актів закладу: Стратегією розвитку НАУ на період до 2030 р. [<http://surl.li/didel>], Статутом Національного авіаційного університету [<http://surl.li/amepd>], Концепцією організації інклюзивного навчання в НАУ [<http://surl.li/etlik>]. Розроблено сторінку офіційного сайту закладу "Забезпечення інклюзивної освіти" <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/inklyuzivna-osvita/>. Здійснюється огляд та оцінка стану комплексу будівель на території НАУ на відповідність вимогам "Інклюзивність будівель і споруд" для безбар'єрного простору маломобільних груп населення [<http://surl.li/djact>, <http://surl.li/dmxvy>]. Розроблено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у Національному авіаційному університеті [<http://surl.li/amerd>]. Відповідно до розпорядження начальника навчально-методичного відділу [<http://surl.li/dmxvw>] за факультетами університету закріплені аудиторії для здійснення освітнього процесу для осіб з особливими освітніми потребами. Відповідним чином облаштовано вбиральні. На вході пандус, кнопка виклику. Пандусом облаштовано входи до приміщень корпусів, бібліотеки, гуртожитку. Вступ до аспірантури передбачає особливі умови для ООП [<http://surl.li/fnbqi>, п. 2.1.7]. Можливість дистанційного навчання, наявність каталогу баз даних з відкритим доступом на сторінці бібліотеки ЗВО [<http://surl.li/fhqso>], можливість скористатись безкоштовним доступом до повнотекстових електронних ресурсів, організація комунікації в месенджерах забезпечують безперешкодність освітнього процесу особам з особливими потребами. Під час зустрічей представники студентського самоврядування, здобувачі зазначали про створені для ООП умови. ЕГ переконалась щодо цього під час онлайн-огляду матеріально-технічних ресурсів закладу. Гарантом зазначено, що на даний час на ОНП "Психологія" особи з особливими освітніми потребами не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У закладі існує чітка і зрозуміла політика вирішення конфліктних ситуацій. Процедури регулюються низкою локальних нормативних актів: Положенням про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту в НАУ [<http://surl.li/bdviq>], Положенням про організацію внутрішньої службової перевірки [<http://surl.li/etakm>], Положення про комісію з профілактики правопорушень НАУ [<http://surl.li/bdvih>]. Створено комісію з оцінки корупційних ризиків [<http://surl.li/dbfbc>]. Інформаційне забезпечення питання корупції представлено на сайті за посиланням [<http://surl.li/bfoik>]. У разі виникнення конфліктної ситуації здобувач може скористатися внутрішніми месенджерами комунікації до органів студентського самоврядування, "Електронною скринькою довіри", яка розміщена на офіційному сайті в розділі "Університет" [<http://surl.li/bgakh>], звернутись до ректора за попереднім записом (зустріч з менеджментом). В бесіді з головою студентського самоврядування факультету лінгвістики та соціальних комунікацій було зазначено, що у вирішенні конфліктів із викладачами (зокрема, якщо викладач і здобувачі не знайшли спільної мови) допомагає студентська рада: апелює до завідувача кафедри, потім – до декана. За останні три роки таких випадків у ЗВО не було. Це підтверджено також завідувачкою кафедри під час фокус-групи. За результатами онлайн-зустрічей із аспірантами даної ОНП було встановлено, що загалом вони обізнані про процедури вирішення конфліктних ситуацій. 100 % опитаних аспірантів ОНП "Психологія" зазначили, що не стикались з випадками корупції або хабарництва зі сторони викладачів [<http://surl.li/fxoce>]. Фактів конфліктних ситуацій, зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією ЕГ встановлено не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Першочерговим завданням в ЗВО вбачає безпечність освітнього середовища. Відтак організована можливість здійснення освітнього процесу в укритті з облаштованими для життєдіяльності умовами, працюючим Wi-Fi. Створено необхідні достатні умови для реалізації забезпечення права на освіту осіб з особливими освітніми потребами. Розгалужена система комунікації здобувачів з викладачами. Дієвим є Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених Національного авіаційного університету, яким започатковано проект NAU HUB – простір неформальної освіти [<http://surl.li/brjldq>], а також надається інформаційна та консультативна підтримка аспірантам першого року навчання. На сайті бібліотеки надається безоплатний доступ до баз даних, електронних періодичних видань України, Scopus, Web of Science, ScienceDirect, до повнотекстових електронних ресурсів; організовано широкий спектр надання безоплатних дистанційних послуг; створено простір неформальної освіти CleverSpace. Інфраструктура НАУ сприяє задоволенню потреб усіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

У Навчально-науковій лабораторії психофізіології моніторингу професійної придатності льотного складу цивільної авіації кафедри авіаційної психології [<https://apsx.nau.edu.ua/laboratorii/>] відсутнє сучасне обладнання для здійснення психофізіологічних досліджень. Бібліотечний сайт діючий, з передбаченим безоплатним доступом до електронних баз даних [<https://www.lib.nau.edu.ua/>], проте на офіційному сайті на сторінці бібліотеки [<http://surl.li/gbcfrf>] в розділі "Інформаційні ресурси НТБ" посилання не працюють. Рекомендації: У 2023/2024 навчальному році: передбачити можливість придбання сучасних приладів для психологічних досліджень у навчально-науковій лабораторії кафедри авіаційної психології. До кінця 2022/2023 навчального року забезпечити функціонування гіперпосилань на офіційному сайті закладу на сторінці, що презентує бібліотеку.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЕГ дійшла висновку про: повну відповідність ОНП "Психологія" за підкритеріями: 7.3., оскільки у закладі створено належні умови для забезпечення освітнього середовища, безпечного для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються на ОНП, та задоволення їх запитів і потреб; 7.4., так як у ЗВО здійснюється всебічна підтримка здобувачів, яка є доступною, вичерпною, вчасною і задовольняє аспірантів. Адміністрація закладу тісно співпрацює зі студентським самоврядуванням. Під час ухвалення відповідних рішень враховується думка та пропозиції здобувачів; 7.5., адже вжито розумних заходів для створення необхідних достатніх умов для забезпечення права на освіту особам з особливими освітніми потребами; 7.6., оскільки вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих політики та процедур, які є доступними до учасників освітнього процесу і яких послідовно дотримуються під час реалізації ОНП. Часткова відповідність встановлена за підкритеріями: 7.1., так як Навчально-наукова лабораторія психофізіології моніторингу професійної придатності льотного складу цивільної авіації, що діє на кафедрі авіаційної психології, не забезпечена необхідними сучасними приладами для запровадження в освітньому процесі апаратних методів досліджень; 7.2., так як презентаційна сторінка бібліотеки на офіційному сайті, на відміну від бібліотечного сайту, містить непрацюючі посилання. Отже, освітня діяльність за ОНП "Психологія" в цілому відповідає критерію 7. Вказані недоліки не здійснюють суттєвого негативного впливу на якість реалізації ОНП, яка повноцінно забезпечує можливість досягнення зазначених програмних результатів навчання, й можуть бути виправленими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процес розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм регулюється внутрішніми нормативними документами: Положенням про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті [Розділ 8], Положенням про освітні програми Національного авіаційного університету. За даними ВСО, наданих на запит ЕГ документів та бесід із представниками фокус-груп, результатами вивчення сторінок сайту кафедри авіаційної психології суб'єктами перегляду та моніторингу ОНП є кафедра [<http://surl.li/fxwrw>], здобувачі, зовнішні стейкхолдери. На запит ЕГ закладом представлено документи, що підтверджують збір і врахування інтересів та пропозицій здобувачів, академічної спільноти та роботодавців при перегляді ОНП – протоколи засідань кафедри та методологічних семінарів. При перегляді ОНП враховуються оновлення в чинному законодавстві, пропозиції зовнішніх стейкхолдерів [протокол засідання кафедри від 13.09.2022 р. № 10]. Унесені до ОНП зміни знайшли відображення в робочих навчальних програмах, силабусах. Під час зустрічей зі здобувачами та роботодавцями було зазначено, що їхні пропозиції враховуються під час перегляду ОНП. Вивчивши надані ЗВО протоколи засідань кафедри за період 2021-2023 р.р., ЕГ констатує про фіксацію в

протоколі від 22.06.2022 р. № 8 затвердження результатів анкетування березня 2023 року, що є хронологічно алогічним. Виступаючими вказано на важливість покращення рівня оснащення лабораторій сучасним обладнанням, необхідність уточнення підбору методів навчання відповідно до роботи в гугл класах [необхідність забезпечення стеження за узгодженням компетентностей і результатів навчання з метою задоволення та схвалення викладання здобувачами]. Натомість в постановчій частині протоколу йдеться про затвердження результатів моніторингу, врахування ж пропозицій членів засідання щодо вдосконалення умов з реалізації ОНП відсутнє. Доцільність процедури затвердження результатів опитування викликає сумнів.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі залучені до процесу перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості шляхом участі у методологічних семінарах [протоколи від 23.02.2021, 11.03.2021], засіданнях кафедри [від 13.09.2022 р. № 10, від 07.03.2023 р. № 2], опитуваннях, представництва в дорадчих органах. Голова студентського самоврядування факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, де реалізується ОНП, на фокус групі зазначив про право голосу студради на вченій раді університету, факультету, Ради з якості ЗВО. До обговорення ОНП долучаються представники Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених НАУ [<http://surl.li/fxwdc>]. У форматі Google-форми проведені опитування “Якість реалізації ОНП “Психологія” очима здобувачів” [березень, 2023] [<http://surl.li/fxoce>], “Анкета аспірантів” [<http://surl.li/gcmhx>], щодо відповідності змісту ОНП науковим інтересам аспірантів [<http://surl.li/fkddh>]. Факти участі в опитуваннях підтверджено здобувачами під час зустрічі [аспірантка з к. С. Чернявська]. Результати анкетування, проведеного в березні 2023 року [<http://surl.li/fxoce>], свідчать, що 90% респондентів максимально задоволені навчанням на ОНП, понад 80% – рівнем актуальності змісту ОК. 10% надавали пропозиції щодо вдосконалення ОНП, які були враховані. 100% зазначили, що ОНП повністю відповідає їхнім очікуванням. “Анкета аспірантів” [<http://surl.li/gcmhx>] передбачає визначення думки здобувачів щодо якості викладання дисциплін, поінформованості з процесу написання наукових робіт, особливостей проведення дисертаційних досліджень, забезпечення належної організаційно-наукової підтримки. Усі респонденти відзначили, що ОНП не є для них складною [пит. №9]. Переважна їх більшість охарактеризували власну задоволеність викладанням та виправданість своїх очікувань від ОНП на 8, 9, 10 б. за 10-бальною шкалою [пит. №12, №17]. Усі опитані готові рекомендувати дану ОНП іншим молодим вченим [пит. 24]. На фокус-групі здобувачкою 4 курсу Гордієнко К. було зазначено відсутність конкретних побажань й повну задоволеність ОНП. Результати анкетування розглядалися на засіданні кафедри за участю аспірантів [протокол від 07.03.2023 №2].

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У закладі створено Раду роботодавців, діяльність якої спрямована на визначення актуальності освітніх програм щодо тенденцій ринку праці; вирішенні питань можливості проходження практичної підготовки здобувачів, працевлаштування випускників, експертне оцінювання рівня їх підготовки до професійної діяльності, зокрема, шляхом участі членів ради у роботі екзаменаційних комісій. Під час інтерв'ю з роботодавцями ЕГ виявлено, що їхні відносини з науково-педагогічним персоналом є партнерськими. За даними сайту кафедри [<http://surl.li/gcmje>], вона має товариську взаємодію з 41 організацією, серед яких – вітчизняні та зарубіжні наукові, освітні, медичні установи, ТОВ, холдинги, експертні організації, центри: розвитку, соціально-психологічної реабілітації, льотної підготовки. Укладено 25 [згідно з наданою на запит ЕГ службовою запискою] угод про співробітництво. Із аспірантами та представниками кафедри зовнішні стейкхолдери проводять консультативні зустрічі [<http://surl.li/fzcpq>], науково-практичні семінари [<http://surl.li/fzcpq>]. Вони мають можливість брати участь у періодичному обговоренні ОНП, зокрема під час тематичних зустрічей [<http://surl.li/fxwga>], на засіданнях кафедри, на започаткованих в ЗВО методологічних семінарах [<http://surl.li/fzcpq>], про що засвідчено ними на фокус-групі та наданими на запит ЕГ відповідними протоколами МС [від 23.02.2021, 11.03.2021]. Свідченням врахування ЗВО пропозицій стейкхолдерів під час перегляду ОНП є надані на запит ЕГ протоколи засідань кафедри: від 18.03.2021 № 5 [пит. 2], від 13.09.2022 №10 [пит. 6], бесіда про співпрацю з кафедрою щодо ОНП з Мозговою Г. П., доктором психологічних наук, професоркою, завідувачкою кафедрою психосоматики та психологічної реабілітації Українського державного університету ім. М. Драгоманова під час зустрічі ЕГ з роботодавцями. Відділом моніторингу якості вищої освіти проводиться опитування стейкхолдерів [<http://surl.li/gcmhx>], дата проведення не вказана], аналіз яких відображає надані ними пропозиції, зокрема щодо посилення практичної компоненти навчання й збільшення під час навчання прикладів для реального застосування методик у практичній діяльності. Кокуном О. М., членом-кореспондентом НАПН України, доктором психологічних наук, професором, заступником директора з науково-інноваційної роботи Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України під час зустрічі ЕГ з роботодавцями зазначено про укладений із НАУ договір про співпрацю. Закцентовано на достатньо фундаментальній підготовці аспірантів ОНП, задоволеності Інституту співпрацею з НАУ в рамках роботи за ОНП, вказано на її ефективність і продуктивність. Ковальчук О. П., кандидат психологічних наук, начальник кафедри морально-психологічного забезпечення діяльності військ Національного університету оборони України ім. І. Черняховського повідомив про готовність надавати працевлаштування випускникам ОНП, оскільки їхня підготовка повністю задовольняє заклад. Взаємодія ЗВО з роботодавцями є реальною, тривалою й ефективною.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Перший випуск здобувачів вищої освіти доктора PhD за ОНП "Психологія" очікується в 2023 році. Тим не менше на кафедрі авіаційної психології, де реалізується ОНП, запроваджена позитивна практика дострокового захисту дисертацій. Це дає можливість аспірантам-докторам філософії працевлаштуватись викладачами ЗВО: випускниця ОНП Ярмольчик М., доктор філософії 2021р., на відкритій зустрічі повідомила, що працює викладачкою кафедри військової підготовки НАУ, доценткою кафедри кримінального права та процесу НАУ. Викладачами кафедри є аспіранти Гордієнко К., Кравченко Ю., Чернявська С., Шмирко М. Випускниця кафедри Бояршинова К. очолює психологічну службу КНУ ім. Т.Г.Шевченка. Кафедра підтримує постійний зв'язок із випускниками попередніх років, які працюють приватними психологами, HR бізнес-партнерами в авіа-, IT-компаніях. Вони запрошуються до закладу для проведення зі здобувачами зустрічей, воркшопів, що дає змогу ЗВО шляхом неформальних контактів отримувати інформацію щодо їхнього подальшого кар'єрного просування. Гарантом на резервній зустрічі зазначено, що складності в отриманні роботи випускники не мають. Типовою траєкторією їх працевлаштування є робота в закладах вищої освіти, інклюзивних навчальних закладах, в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих, про що підтверджено на відкритій зустрічі Помиткіним Е. О., доктором психологічних наук, професором, провідним фахівцем Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих ім. І. Язюна НАПН України. Вчений зазначив, що спостерігаючи за роботою випускників кафедри, Інститут має можливість виявити переваги та прогалини в ОНП і таким чином впливати на її якість та розвиток. Контакти кафедри з випускниками висвітлюються на її сторінках у Фейсбукці [<http://surl.li/fzdcu>, <http://surl.li/fzddb>, <http://surl.li/fzdcy>].

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Обмеження через COVID-19 та повномасштабну російську агресію спричинили відгук системи ВЗАО ЗВО шляхом переходу на навчання з застосуванням дистанційного формату, наслідком чого стала зміна методики викладання та системи відповідей на соціальні виклики й індивідуальні запити здобувачів. ЗВО демонструє оперативне реагування на труднощі за освітнім, інформаційним, соціальним, безпековим напрямками діяльності. Основні складнощі в умовах сьогодення виникають при вирішенні питань достатності матеріально-технічних ресурсів. На зустрічах зі здобувачами, представниками студентського самоврядування, роботодавцями ЕГ переконалась у готовності розробників ОНП реагувати на всі труднощі об'єктивного та суб'єктивного характеру з метою реалізації поставлених освітніх цілей. Налагоджено тісний зв'язок із зовнішніми стейкхолдерами шляхом їх участі в засіданнях кафедри, науково-методичних заходах, що сприяє можливості виявлення найбільш перспективних шляхів розвитку ОНП, способів вирішення потенційних проблем та швидкому реагуванню на них. Здійснюється моніторинг ОНП – як на інституційному рівні [відділом моніторингу якості вищої освіти], так і на рівні кафедри [розробниками ОНП] – шляхом проведення опитувань здобувачів, зовнішніх стейкхолдерів. На інституційному рівні, за інформацією начальника відділу моніторингу якості вищої освіти Гізуна А.І., один раз на рік проводиться загальноуніверситетське опитування всіх здобувачів ЗВО з метою виявлення недоліків на освітніх програмах та визначення якості здійснення освітнього процесу. По кожній ОП окремо опитування проводяться один раз на два роки та перед акредитацією. Опитування конфіденційні, добровільні, зазвичай охоплюють 40-60 % здобувачів. Проводяться у форматі Google-форми, що поширюється корпоративною е-адресою, яку має кожен здобувач. Результати опитувань публікуються на сайті ЗВО, надаються гаранту ОП, завідувачу кафедри, проректору з навчальної роботи, розглядаються на засіданні кафедри. Отримані від здобувачів пропозиції враховуються [наприклад, щодо врегулювання процедури вибору навчальних дисциплін, збільшення кредитів з англійської мови тощо]. На даній ОНП конкретних пропозицій від аспірантів не поступало, вони виявили високий рівень задоволеності програмою [<http://surl.li/fxoce>]. Внутрішній моніторинг якості здійснюється кафедрою за анкетною, розробленою робочою групою ОНП для здобувачів та стейкхолдерів [<https://apsx.nau.edu.ua/aspirantura/>]. У ході бесід і здобувачі, і стейкхолдери підтвердили участь в опитуваннях. Проте аналіз анкет внутрішнього моніторингу демонструє відсутність в них конкретних запитань щодо змісту та структури ОНП, її цілей, компетентностей, результатів навчання, що унеможливорює врахування думки респондентів цих груп під час оновлення ОНП, а відтак знижує потенціал її розвитку. Окрім того, ЕГ звернула увагу на відсутність в аналізах за підсумками опитувань конкретизації щодо організатора їх проведення, терміну та кількості учасників, що викликає сумнів в їх актуальності.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОНП "Психологія" проводиться вперше. Акредитація в межах спеціальності 053 Психологія здійснювалась на ОП "Психологія бізнесу" та ОП "Практична психологія" другого магістерського рівня вищої освіти в 2019 р., інформація про це розміщена на сторінці сайту Акредитація освітніх програм / Акредитація освітніх програм 2019/2020 / Результати акредитації освітніх програм 2019/2020 / Рішення Національного агентства про акредитацію 2019/2020. Ознайомившись зі звітом експертних груп за підсумками акредитацій ОП ступеня магістр, ЕГ зазначає про відсутність на ОНП виявлених експертизою слабких сторін, уніфікованих для кафедри та загальноінституційного характеру, як то: [Заохочувати викладачів щодо наповнення репозитарію навчально-методичним забезпеченням], [Удосконалити роботу сайту університету щодо прозорості і публічності доступу до освітніх програм та освітніх компонентів], [Налагоджувати співпрацю із асоціаціями роботодавців, службами

зайнятості, службами соціального забезпечення], [Систематично залучати роботодавців до перегляду ОП]. Ці рекомендації виконано. У ЗВО розроблено й реалізовано процедури реагування на зауваження та пропозиції, надані за результатами попередніх акредитацій, яка сприяє вдосконаленню його діяльності. Відділи моніторингу та якості освіти й акредитації та ліцензування здійснюють аналіз результатів акредитацій: фіксуються найбільш типові зауваження та недоліки, формується узагальнений звіт. В подальшому під керівництвом проректора з навчальної роботи проводяться семінари для гарантів, завідувачів кафедр щодо ознайомлення з його змістом та відпрацюванням кроків по реагуванню на вказані недоліки та надані зауваження. Здійснюється контроль щодо виправлення таких недоліків та реагування на зауваження з боку кафедр. Дану інформацію ЕГ отримала під час бесіди з начальником відділу моніторингу та якості освіти НАУ, який також повідомив про заплановану на червень 2023 року “школу гарантів”, де передбачається обговорення вимог до кожного з 10 критеріїв оцінювання якості освітніх програм та отриманих за результатами акредитацій 2022/2023 навчального року зауважень.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Політика ЗВО щодо якості освіти базується на засадах Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти і передбачає регулювання внутрішніми локальними актами [<http://surl.li/fqotv>] відповідно до Статуту Національного авіаційного університету, Політики в сфері якості НАУ, Концепції інноваційного розвитку Національного авіаційного університету, Доктрини розвитку НАУ, Стратегії розвитку НАУ до 2030 року. Функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти на ОНП забезпечується Радою з якості, відділом аспірантури та докторантури, факультетом, кафедрою [за даними ВСО] відповідно до керівних документів системи ВЗЯО: Положення про систему забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності НАУ [<http://surl.li/fzfdt>], Положення про Раду з якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Національного авіаційного університету [<http://surl.li/ajreu>], Положення про Комісію з якості освітньої діяльності та якості вищої освіти факультету [інституту] Національного авіаційного університету [<http://surl.li/dqgyc>]. До процедур внутрішнього забезпечення якості в контексті ОНП змістовно залучені члени академічної спільноти; здобувачі; зовнішні стейкхолдери, які є провідними науковцями, практиками в наукових установах, закладах вищої освіти [зустріч з роботодавцями]; представники структурних підрозділів ЗВО відповідно до напрямку їх діяльності. Зокрема, навчально-методичним відділом забезпечується викладання тієї чи іншої дисципліни викладачами інших кафедр, відстежується відповідність НПП освітнім компонентам ОНП [зустріч із адміністративним персоналом]. Із метою підвищення ефективності праці та мотивування НПП запроваджено рейтингове оцінювання їхньої діяльності, яке здійснюється за використання автоматизованої системи “Рейтинг НПП НАУ” [<http://surl.li/czmse>]. Відділом моніторингу якості вищої освіти відстежується якість проведення відкритих лекцій, відповідність проведення навчальних занять згідно розкладу, аналізуються показники абсолютної успішності здобувачів за підсумками семестрового оцінювання, проводиться опитування здобувачів. За участю співробітників цього відділу, навчального та навчально-методичного здійснюється внутрішній аудит виконання прийнятих кафедрою за результатами опитувань внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів рішень [зустріч із адміністративним персоналом, <http://surl.li/gayrt>]. Кафедри аналізують досягнення поставлених цілей у сфері якості, визначають цілі у сфері якості та планують дії щодо їх досягнення в наступному навчальному році [протоколи засідання кафедри авіаційної психології від 22.06.2022 р. № 8, від 13.09.2022 р. № 10 – надано на запит ЕГ]. Спостереження впродовж експертизи свідчать про те, що в НАУ сформована культура якості. Здобувачі вищої освіти, адміністративний та академічний персонал, керівництво закладу, зовнішні стейкхолдери під час зустрічей продемонстрували розуміння значимості необхідності покращення якості освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Кафедрою, яка реалізує ОНП, забезпечено реальну, тривалу й ефективну зовнішню [з представниками наукових, освітніх, медичних установ, ЗВО України, ТОВ, холдингів, експертних організацій, центрів розвитку, соціально-психологічної реабілітації, льотної підготовки] та внутрішню [в межах ЗВО] партнерську взаємодію зі стейкхолдерами, які залучені до процесу періодичного перегляду ОНП, що сприяє її розвитку та актуальності; цьому сприяє також постійний зв'язок із випускниками попередніх років, які забезпечують фідбек щодо ОНП, базуючись на власній практичній та професійній діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Під час прийняття рішення за результатами розгляду результатів опитувань здобувачів вищої освіти на засіданні кафедри не враховано конкретні пропозиції викладачів щодо вдосконалення умов провадження освітньої діяльності на ОНП, висловлені в процесі обговорення, натомість затверджено позитивні результати опитування; в опитуваннях для здобувачів та стейкхолдерів відсутні конкретні запитання щодо змісту та структури ОНП, її цілей, компетентностей, результатів навчання; в аналізах за підсумками опитувань немає даних щодо організатора їх проведення, терміну та кількості учасників. Рекомендації: У подальшому під час обговорення результатів опитувань здобувачів вищої освіти на засіданні кафедри враховувати конкретні пропозиції викладачів щодо вдосконалення

умов провадження освітньої діяльності на ОНП; до кінця 2022/2023 навчального року доповнити анкети для здобувачів вищої освіти та стейкхолдерів запитаннями щодо змісту та структури ОНП, її цілей, компетентностей, результатів навчання; у подальшому в матеріалах аналізу результатів опитувань здобувачів вищої освіти та стейкхолдерів зазначати організатора їх проведення, терміну та кількості учасників.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЕГ встановила повну відповідність провадження освітньої діяльності за ОНП критерію 8 за підкритеріями: 8.2., так як здобувачі вищої освіти є повноцінними партнерами в процесі періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості, їх позиція береться до уваги; 8.3., оскільки роботодавці безпосередньо залучені до процесу періодичного перегляду освітньо-наукової програми та інших процедур забезпечення її якості; 8.4., адже наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників; 8.6., позаяк внутрішня система забезпечення якості освіти вчасно реагує на виявлені в ОНП недоліки; 8.7., так як у ЗВО сформована культура якості, що сприяє розвитку освітньо-наукової програми. Часткова відповідність фіксується за підкритеріями 8.1., адже наявні випадки неврахування пропозицій викладачів щодо вдосконалення умов провадження освітньої діяльності на ОНП; 8.5., оскільки в опитувальниках з визначення якості освітнього процесу відсутні запитання щодо змісту та структури ОНП, її цілей, компетентностей, результатів навчання; не зазначено організатора проведення анкетування, терміну та кількості учасників. Оцінка підкритеріїв в цілому показала відповідність ОНП і всієї внутрішньої системи забезпечення якості НАУ критерію 8. Означені недоліки можуть бути виправленими.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Вся інформація щодо правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу розміщується на вебсайті ЗВО з метою інформування зацікавлених сторін, що свідчить про достатню прозорість та публічність ЗВО. Освітній процес у межах ОНП реалізується відповідно до "Положення про організацію освітнього процесу в НАУ" [<https://cutt.ly/Q41U7ZA>] "Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук" [<https://cutt.ly/I41Uo2d>] та низки інших нормативно-правових актів з організації навчального процесу, які окремо виділено на сторінці [<https://cutt.ly/g41U2ds>]. Також існує розділ нормативної документації на сайті відділу аспірантури та докторантури [<https://cutt.ly/c41Iz7K>]. У ході бесіди з НПП, науковими керівниками, здобувачами та іншими стейкхолдерами був підтверджений факт їхньої обізнаності про власні права та обов'язки. Вони розуміють де саме і у яких розділах можна знайти відповідні нормативні документи, регламенти і положення. Освітні програми оприлюднено на сторінці кафедри [<https://cutt.ly/S41F8kF>], де, однак зазначено не актуального гаранта цієї ОНП і потребує виправлення, а сама ОНП - редакції 2021 року, тоді як у розділі "Аспірантура" [<https://cutt.ly/I41F4Ui>] представлено посилання на всі версії ОНП включаючи актуальну, навчальні і робочі плани, силабуси, РПНД, результати анкетування, програми вступу та інша інформація. Розклади занять знаходяться на сторінці відділу аспірантури [<https://cutt.ly/B41Ocn>]. ЕГ приходить до висновку, що ЗВО на достатньому рівні інформує усіх стейкхолдерів про реалізацію освітнього процесу та є інформаційно відкритим. Інформація, що оприлюднюється у вільному доступі є достатньою для дотримання прав і обов'язків учасників освітнього процесу. Оприлюднення списку публікацій наукових керівників аспірантів у вигляді індивідуального списку [<https://cutt.ly/e41F3gm>], наявність покликань на профілі НПП та наукових керівників в ORCID, Scopus, WoS, Google Scholar є позитивною практикою. Оприлюднено також дані щодо відповідності керівників темі дисертації здобувачів по кафедрі авіаційної психології НАУ [<https://cutt.ly/I41Paim>], що скоріше несе службову інформацію для проведення акредитації. Для абітурієнтів і стейкхолдерів більш зручним є портфоліо здобувачів, створити яке є рекомендацією ЕГ. ЕГ, вивчаючи вебсайт та медіа-контент закладу не виявила повноцінної інформації щодо результатів проведення різноманітних заходів, включно із заходами щодо популяризації академічної доброчесності, проте здобувачі та НПП на фокус-групах зауважили практику обговорення проблем доброчесності на різних рівнях, проте процедурне регулювання відповідає вимогам сьогодення. Це зумовлює рекомендацію ЕГ щодо розширення практики оприлюднення інформації щодо результатів заходів, що відбуваються у ЗВО.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

У розділі “Аспірантура” [https://cutt.ly/T41GWEY] оприлюднено редакції ОНП 2017, 2021, 2022 років, що є позитивною практикою. Сторінка для ознайомлення із проектами ОНП на вебсайті наявна у вигляді окремої сторінки [https://cutt.ly/z41SBzb], покликання на яке наявне із головного меню сайту, передбачає звернення через електронну пошту і дає можливість бачити вже наявні пропозиції і зауваження, надані іншими зацікавленими сторонами у вигляді рецензій. ОНП “Психологія” третього рівня наразі відсутня у переліку. Наявність ОНП “Психологія” на сторінці 2022 року [https://cutt.ly/i41Dolp] свідчить про дотримання практики оприлюднення ОП не пізніше ніж за один місяць до чергового засідання Ради з якості відповідно до “Положення про освітні програми Національного авіаційного університету” [https://cutt.ly/r41G7TP]. Пунктом 4.3. цього Положення передбачено: “Перегляд освітніх програм в Університеті проводиться щорічно (або два рази на рік за належної аргументації)”. Стейкхолдери у ході бесіди стверджували, що брали участь в опитуванні роботодавців та вносили свої рекомендації.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Під час акредитаційної експертизи ЕГ пересвідчилась в наявності на офіційних сайтах НАУ інформації про ОНП [https://cutt.ly/z7oHIDZ]. Всі учасники освітнього процесу у вільному доступі мають можливість ознайомитися з навчальними планами, силабусами обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів [https://cutt.ly/h41D5Fn], програмою для вступу до аспірантури, програмою додаткового вступного іспиту тощо. Також на офіційному веб-сайті кафедри всі зацікавлені сторони можуть ознайомитися з результатами наукової діяльності [https://cutt.ly/q41FJcc]. Однак сторінка товариства молодих вчених на сайті факультету не наповнена [https://cutt.ly/441F1av], що є недоліком. Під час відеоконференції, ЕГ підтвердила, що здобувачі обізнані з приводу доступу на офіційному сайті до необхідної інформації за ОНП. Обсяг інформації оприлюдненої про ОНП достатній для інформування стейкхолдерів та містить точні та достовірні дані.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Локальні нормативно-правові акти є доступними та розміщені на офіційному веб-сайті; ЗВО якісно інформує зацікавлені сторони про різні аспекти здійснення освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Рекомендації: розробити наукове портфоліо здобувачів, яке не тільки є додатковим елементом соціального маркетингу освітньої програми, але є й підтримує образ та імідж здобувача третього освітнього рівня саме у НАУ; оприлюднювати на веб-сторінках ЗВО/факультету/кафедри інформацію щодо різноманітних заходів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Експертною групою було встановлено, що ОНП та освітня діяльність за цим критерієм повністю відповідає вимогам підкритеріїв. Зафіксована повна відповідність за підкритеріями: 9.1.Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. ЕГ протягом роботи не вистачало ґрунтовної інформації із сайту стосовно результатів численних заходів, які відбуваються, проте зазначене не є підставою для зниження відповідності за підкритерієм, адже є виключно внутрішньої політикою закладу; 9.2.Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін: наявна окрема сторінка для оприлюднення проектів; зафіксовано проект ОНП 2022 року, який було винесено на обговорення; 9.3.Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства: оприлюднено всі компоненти ОНП, які необхідні здобувачам для комфортного навчання: плани, силабуси, РПНД, розклад тощо. Таким чином освітня діяльність за цією програмою відповідає Критерію 9. Інноваційних / взірцевих практик не зафіксовано. Зазначене обумовлює рівень В за цим критерієм.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Аналіз ОК ОНП свідчить про достатню забезпеченість методологічних та викладацьких компетентностей аспірантів щодо їх підготовки до дослідницької та викладацької діяльності. ОНП охоплює всі складові, що передбачають набуття аспірантом компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій. Володіння здобувачами методологією педагогічної діяльності забезпечується за рахунок ОК “Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти”, фахової науково-педагогічної практики і зазначено у результатах навчання – РНЮ. Аналіз тем дисертаційних досліджень та ОК свідчить про загальну відповідність ОК дослідницьким інтересам здобувачів. Наприклад, теми здобувачів Р.Б.Адаманова “Психологічні особливості регуляції процесу прийняття рішень авіадиспетчером в позаштатних ситуаціях” та С.М.Чернявської “Розвиток психологічної готовності майбутніх пілотів цивільної авіації до професійної діяльності.” відповідає ОК: “Вчинковий потенціал особистості в екстремальних умовах діяльності”, “Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах”, теми здобувачів К.Є. Ключової “Особистісні детермінанти смислотворення в юнацькому віці” та О.І.Бондаренко “Вплив ціннісно-сміслових орієнтацій на особистісні особливості наркозалежних осіб” – ОК “Смисл життя як психологічний феномен”, “Психологія розвитку критичного мислення”. Такі вибірккові ОК як “Індикативні функції предикторів емоційних станів особистості”, “Психологія свідомості та механізмів самоаналізу” відповідають темам дисертаційних досліджень Т.С.Кривенко “Аналіз психотичного суб'єкта та соціальної реальності в концепції Ж. Лакана”, О.А.Меженко “Розвиток часової регуляції професійної діяльності у майбутніх пілотів” та ін. Однак низка тем, пов'язаних із проблемами: психології інклюзії (“Соціально-психологічна адаптація дітей з розладами аутистичного спектра в закладах дошкільної освіти” сім’ї” Е.М.Ходанович); вікової та психології сім’ї (“Особливості формування психологічної готовності осіб юнацького віку до майбутнього батьківства” Ю.І.Кравченко), на думку ЕГ, обмежено представлена у переліку ОК. Фокус ОНП також знаходиться поза специфікою таких тем. Враховуючи можливість обрати вибірккові ОК із інших програми, ЕГ зауважує на можливість віднайдення відповідних ОК у ОП рівня магістра та бакалавра, проте факти вибору ОК з інших рівнів на цій ОНП відсутні. ЕГ рекомендує розширити каталог вибірккових ОК шляхом додавання більшої кількості дисциплін у річці вікової, спеціальної, сімейної психології / сприяти вибору ОК з ОП інших рівнів - для забезпечення кращої відповідності науковим темам або забезпечувати більш ретельний аудит при розгляді дослідницьких пропозицій для забезпечення повної відповідності обраному фокусу ОНП на авіаційній, екстремальній та глибинній психології. Таким чином, кожному здобувачеві надано достатню освітню підтримку, що забезпечує його дослідницькі, методологічні та викладацькі компетентності та інтереси.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

Аналіз таблиць відповідності тем дисертацій здобувачів і публікацій наукових керівників, а також результати самостійного пошуку ЕГ інформації щодо наукової активності керівників у відкритих джерелах свідчать про достатній рівень дотичності дисертаційних тем здобувачів та публікацій керівників [<https://cutt.ly/s4VklMd>]. Наприклад, Л.В. Помиткіна має публікації, які відповідають темі її аспіранта О.О. Рикова “Розвиток полімотивації професійної діяльності пілотів цивільної авіації”: Прийняття рішень як фактор стресової ситуації для суб'єкта праці в особливих умовах діяльності, Психологічний супровід підготовки фахівців до діяльності в особливих та екстремальних умовах. Psychological determinacy of communication styles of aviation industry students. Аналіз психологічних аспектів проведення розслідувань в екстремальних та несприятливих умовах та ін. Л.С.Яковицька захистила дисертацію на тему “Психологія самореалізації викладача у науково-технічній діяльності”, яка відповідає темі аспіранта М.В.Борцова “Саморегуляція як компонент професійної діяльності експертів з розслідування авіаційних подій”, опубліковані тези конференції “Саморегуляція як складова психологічної готовності до професійної діяльності експертів з аналізу авіаційних подій в ситуаціях невизначеності.” О.П.Хохліна має публікації, які відповідають темі її аспірантки С.М.Чернявської “Розвиток психологічної готовності майбутніх пілотів цивільної авіації до професійної діяльності”: “Психологічні засади формування професійно-значущих якостей у майбутніх правоохоронців”, “Психологічна готовність. Дефектологічний словник: Навчальний посібник...” та ін. ЕГ також зафіксувала й факти неповної відповідності діяльності аспірантів науковому фокусу їх керівників: “Психологічні особливості жінок з проблемами гендерної ідентичності” аспірантки Н.М.Соловей, “Аналіз психотичного суб'єкта та соціальної реальності в концепції Ж. Лакана” Т.С.Кривенко – науковий керівник Л.М.Литвинук, “Соціально-психологічна адаптація дітей з розладами аутистичного спектра в закладах дошкільної освіти” Е.М.Ходанович – науковий керівник Л.С.Яковицька. Таким чином, порівнявши теми здобувачів та праці наукових керівників ЕГ дійшла висновку, що вони у більшості випадків відповідають напрямам наукових інтересів керівників, проте зафіксовано й випадки неповної відповідності. Учасники фокус груп з науковими керівниками й здобувачами підтвердили, що науковий керівник призначається, виходячи з наукових інтересів здобувача, а тема дисертації формулюється з урахуванням, як інтересів та побажань здобувача, так і компетентності наукового керівника. ЕГ рекомендує більш ретельно враховувати як дослідницькі напрями здобувачів, так і основний декларований фокус ОНП при формулюванні тем. Про ефективність підготовки здобувачів на ОНП свідчить практика створення одноразових вчених рад й проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії: відбулися захисти здобувачів М.Ярмольчик, К.Гордієнко.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Під час відеогляду члени ЕГ ознайомилися з матеріально-технічною базою, інформаційними ресурсами, бібліотечними фондами ЗВО, якими здобувачі можуть користуватися для реалізації своїх наукових досліджень. Для проведення наукових досліджень та апробації їх результатів, факультет психології надає здобувачам достатні можливості. Кафедрами факультету лінгвістики та соціальних комунікацій організовуються наукові та науково-практичні конференції, в яких здобувачі мають можливість апробувати результати своїх досліджень. На факультеті щорічно проводяться конференції, наприклад: “Індивідуальність у психологічних вимірах спільнот та професій”, “Авіаційна та екстремальна психологія в контексті технологічних досягнень” [<https://cutt.ly/K4VEou9>]. Здобувачі ОНП також здійснюють апробацію результатів наукових досліджень в інших всеукраїнських та міжнародних конференціях [відповідь на запит, п.6]. Кафедра щороку проводить секцію “Психологія безпечної експлуатації авіаційного транспорту” на Міжнародній науково-технічній конференції “Авіа”. Здобувачі мають можливість публікувати результати наукових пошуків у фаховому періодичному рецензованому науковому виданні категорії Б “Вісник НАУ педагогіка, психологія” [<https://cutt.ly/p4VTOLL>], що є позитивною практикою. Функціонує Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених НАУ [<https://cutt.ly/L4VUbmh>], яке також сприяє апробації результатів науково-дослідної роботи аспірантів і дозволяє апробувати їх на практиці. Аспіранти мають можливість використовувати ПЗ SPSS для обробки результатів досліджень, як було повідомлено під час інтерв'ю. Обговорення проміжних результатів дослідження здобувачів відбувається двічі на рік, що було підтверджено під час зустрічі зі здобувачами та шляхом вивчення скан копій їх індивідуальних планів, протоколів засідання кафедр. У ході фокус-груп з'ясовано, що ЗВО надає здобувачам достатні матеріально-технічні й інформаційні засоби для проведення наукових досліджень, здійснення апробації їх результатів на наукових, науково-практичних міжнародних та всеукраїнських конференціях, семінарах, круглих столах тощо. У структурі кафедри наявна Навчально-наукова лабораторія психофізіології моніторингу професійної придатності льотного складу цивільної авіації кафедри авіаційної психології [<https://cutt.ly/E4VIdDi>], яка однак не містить обладнання для здійснення психофізіологічних досліджень. Закупівля необхідного обладнання є одним із завдань перспективи розвитку ОНП впродовж найближчих років. Таким чином, ЕГ підтверджує, що ЗВО на достатньому рівні організаційно та матеріально забезпечує в межах ОНП можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

ЕГ встановлено, що ОНП сприяє залученню здобувачів до міжнародної академічної спільноти відповідно тематик їх досліджень, зокрема через виступи на конференціях, публікації. ЗВО підписано низку міжнародних договорів про співпрацю, завдяки яким здобувачі мають можливість розвивати міжнародну наукову діяльність. Підкреслює широке міжнародне спрямування закладу функціонування Навчально-наукового інституту міжнародного співробітництва та освіти [<http://imco.nau.edu.ua>], де оприлюднено перелік закладів-партнерів, програми для співробітників та здобувачів [<https://cutt.ly/84VPdox>]. Шляхом вивчення документів та інтерв'ю ЕГ пересвідчилась у достатній міжнародній науковій активності здобувачів. Зокрема, К.О. Гордієнко взяла участь у програмі міжнародного стажування “Summer School of Slavonic Studies” 08/2022 – м.Оломоуц, Чехія. С.М. Чернявська була учасницею круглого столу „Strategien zur Bereitstellung psychologischer und sozialer Hilfe für vorübergehend Vertriebene aus der Ukraine”, м.Прін, Німеччина. К.О.Гордієнко, К.Є.Клюєва, Ю.І.Кравченко, О.О.Риков С.М.Чернявська публікувалися у міжнародній монографії в рамках НДР кафедри Moderní aspekty vědy: XIV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut. r.o.. Česká republika. К.О. Гордієнко, О.О. Риков мають публікації у виданнях категорії А. Академічна мобільність можлива в межах проєктів Еразмус+ та MEVLANA (Mevlana Exchange Program 2019/2020). Таким чином, ЕГ підтверджує, що ЗВО та ОНП має достатні можливості щодо залучення здобувачів до міжнародної академічної спільноти через виступи на конференціях, публікації, програми стажування і здатна забезпечити участь аспірантів у міжнародних дослідницьких проєктах із фактичним виїздом за кордон після завершення воєнного стану.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Враховуючи зазначене ЕГ пересвідчилась у задовільній практиці участі керівників аспірантів у дослідницьких проєктах. Наукові керівники залучені до виконання держбюджетної (кафедральної) науково-дослідної роботи “Психологічні засади самореалізації особистості у різних сферах життєдіяльності”. Суттєва кількість досліджень проведено спільно зі здобувачами, про що свідчить перелік публікацій керівників та аспірантів [відповідь на запит, п. 6]. У тому числі про це свідчать спільні публікації у виданнях категорії А: Pomytkina L., Podkopaieva Yu., Hordiienko K. Peculiarities of Manifestation of Student Youth' Roles and Positions in the Cyberbullying Process. International Journal of Modern Education and Computer Science (IJMECS). 2021. Vol.13, No.6. P. 1-10; Rykov O.O., Pomytkina L.V., Voloshyna

V.V., Blavdzevych A. Personal maturity as sanogenic potential of experiencing crisis conditions by air transport managers; Yakovyt'ska L.S., Pomytkina L.V., Synyshyna V.M., Ichanska O.M., Hordienko K.O. Computer addiction as a new way of personal self-realization of student youth. Journal of Physics: Conference Series, XIV International Conference on Mathematics, Science and Technology Education (Icon-MaSTEd), 18-20 May 2022. Kryvyi Ri.h, Ukraine. Vol. 2288 012040. Л.В.Помиткіна у 2019 р. працювала в Туреччині за програмою MEVLANA як учасник проекту "Професійна комунікація цивільної авіації задля реалізації безпеки авіаперельотів у період світової пандемії: виклики та ризики" (2022-2023). Помиткіна Л., Литвинчук Л. подали на конкурс у проекти НФДУ, програму Горизонт 2020. О.П.Хохліна, Л.С.Яковицька, О.М. Лич є учасниками Міжнародних вебінарів, мають публікації у виданнях категорії А. О.М. Лич закінчила модуль програми Жана Моне "Sustainable language education and media: bringing the gap between EU-Ukraine". Численні сертифікати про додаткове навчання [<https://cutt.ly/s4MTiun>] та стажування наукових керівників [<https://cutt.ly/P4MTmsr>] підтвержують участь наукових керівників у міжнародних навчальних програмах, проте практика участі наукових керівників аспірантів саме у дослідницьких проектах (самостійних або спільно із вітчизняними / міжнародними партнерами) - обмежена.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Вивчення вебсайту ЗВО, внутрішніх нормативних документів, інтерв'ю на фокус-групах свідчать про розуміння важливості питання академічної доброчесності у науковій діяльності. На сайті ЗВО наявна окрема сторінка, яка присвячена академічній доброчесності [<https://cutt.ly/v4MzOYi>]. У загальній стрічці новин оприлюднюються заходи щодо популяризації і розвитку академічної доброчесності, що було підтверджено на інтерв'ю [<https://cutt.ly/l4Mz62U>], [<https://cutt.ly/v4MxdVH>]. На вебсайті також представлено статистичні результати з перевірки оригінальності текстів здобувачів [<https://cutt.ly/r4MxULR>], що є позитивною практикою. "Порядком перевірки академічних текстів на плагіат" [<https://cutt.ly/H4Mx9a3>] чітко визначено задовільний (від 70% оригінальності) та високий (від 85% оригінальності) рівні оригінальності творів для дисертацій. Пунктом 3.5 передбачається експертна оцінка робіт: "Отримані результати у звітах щодо перевірки тексту на унікальність носять рекомендаційний характер і є лише допоміжними матеріалами для забезпечення роботи Експертної ради на рівні структурного підрозділу залежно від виду академічного тексту, що проходить перевірку, відповідно до цього порядку. Остаточне рішення про прийняття чи відхилення поданого тексту може прийняти лише Експертна рада, це рішення обов'язково має бути аргументовано і зафіксовано в протоколі (висновку)". Перевірка рукописів дисертацій процедурно відокремлена від інших творів, а також деталізовано відповідальність авторів та посадових осіб за академічний плагіат. Пункт 9.5. визначає відповідальність НПП "9.5.Виявлення фактів плагіату наукових та науково-педагогічних працівників Університету враховується при продовженні дії контракту, оформлені керівництва (консультування) роботи здобувачів наукового ступеня, присвоєні вчених звань, почесних нагород, при рейтингуванні тощо."9.6.1. Встановлення фактів плагіату в творах осіб, що претендують на право керування (консультування) роботи здобувачів наукового ступеня, є підставою для відмови їм в такому праві. ЗВО практикує підписання декларацій про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічного, наукового, педагогічного працівника НАУ [<https://cutt.ly/E4MvOYp>]. Наявні регулятивні документи, перевірка всіх робіт НПП на оригінальність, пряма апеляція до унеможливлення призначення порушника правил академічної доброчесності науковим керівником здобувача підтверджує, що наявна формалізована структура відповідальності, є зразковою для забезпечення унеможливлення призначення осіб, які здійснили порушення академічної доброчесності науковим керівником. На сьогодні випадків з виявлення порушення академічної доброчесності на ОНП не було. Таким чином, в ЗВО розроблено якісну й розгалужену інституційну політику щодо контролю дотримання академічної доброчесності серед здобувачів та НПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Забезпеченість можливості участі здобувачів у зарубіжних конференціях і сертифікатних програмах; наявний досвід створення разових спеціалізованих вчених рад; наявність фахового видання категорії "Б"; наявність у аспірантів публікацій в журналах категорії "А".

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Неповна відповідність освітніх компонент напрямам досліджень окремих аспірантів з психології інклюзії ("Соціально-психологічна адаптація дітей з розладами аутистичного спектра в закладах дошкільної освіти" сім'ї), вікової та психології сім'ї ("Особливості формування психологічної готовності осіб юнацького віку до майбутнього батьківства") - основний фокус ОНП також знаходиться поза специфікою таких тем; неповна відповідність наукової діяльності окремих аспірантів напрямам досліджень наукових керівників для тем "Психологічні особливості жінок з проблемами гендерної ідентичності", "Аналіз психотичного суб'єкта та соціальної реальності в концепції Ж. Лакана", "Соціально-психологічна адаптація дітей з розладами аутистичного спектра в закладах дошкільної освіти"; обмеженість залученості наукових керівників та здобувачів до виконання спільних вітчизняних/міжнародних

дослідницьких проєктів. Рекомендації: додати у перелік вибіркові ОК, що здатні забезпечити повну відповідність ОК напрямам досліджень аспірантів та/або забезпечувати повну відповідність тем аспірантів фокусу ОНП, що втілюється у переліку ОК, що складають ОНП та дослідницькій компетенції керівників аспірантів на етапі розгляду дослідницьких пропозицій. Ця рекомендація може бути врахована робочою групою з розробки ОНП та представниками екзаменаційних вступних комісій починаючи з літнього вступу 2023/2024 н.р.; долучатися до виконання спільних міжнародних дослідницьких проєктів і міжнародних програм - ця рекомендація може бути врахована адміністрацією кафедри авіаційної психології у взаємодії з навчально-науковим інститутом міжнародного співробітництва та освіти шляхом інтенсифікації подання дослідницьких проєктів у взаємодії із численними закордонними партнерами НАУ.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Експертною групою було встановлено, що ОНП та освітня діяльність за цим критерієм у більшості відповідає вимогам підкритеріїв. Зафіксована повна відповідність за підкритеріями: 10.1. Зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у ЗВО, що підтверджується зв'язком структури й змісту ОК темам наукових досліджень аспірантів. Зафіксована ЕГ недостатня представленість проблематики вікової, спеціальної, сімейної психології у переліку ОК може бути компенсована за рахунок популяризації вибору здобувачами відповідних ОК з ОП нижчих рівнів, однак ця практика наразі не застосовується. 10.2. Наукова діяльність аспірантів загалом відповідає напрямові досліджень наукових керівників, проте у ЕГ виникли сумніви стосовно глибини компетенції окремих наукових керівників у дослідницьких напрямах їх аспірантів. Проте ці аспіранти знаходяться на початковому етапі навчання і у керівників є всі можливості для посилення власних компетенцій у зазначених напрямках. Тому ЕГ також визначає повну відповідність підкритерію. 10.3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів, що підтверджується проведенням щорічних конференцій, наявністю фахового видання, публікаційної активності. Відсутність обладнання для психофізіологічних досліджень із урахуванням наявних тем дисертаційних досліджень аспірантів не є підставою для зниження рівня відповідності за цим підкритерієм, проте забезпечення ОНП таким обладнанням надасть можливості суттєво посилити розвиток наукової школи авіаційної та екстремальної психології, яка зараз знаходиться на етапі становлення, через можливість розроблення більш специфічних тем авіаційної сфери. 10.4. Заклад вищої освіти забезпечує достатні можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, що підтверджується публікацією аспірантів у виданнях категорії А та Б, закордонним стажуванням й участю у різноманітних сертифікатних програмах. 10.6. Заклад вищої освіти забезпечує деталізовані формалізовані політики дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів й має детально розроблені заходи для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності. Часткова відповідність зафіксована за підкритерієм 10.5, адже на ОНП існує обмежена практика участі наукових керівників аспірантів у закордонних дослідницьких проєктах і потребує інтенсифікації. Таким чином освітня діяльність за цією програмою в цілому відповідають Критерію 10 з недоліками, які не несуть системного характеру й не здійснюють негативного впливу на якість реалізації ОНП, що і обумовлює рівень В за цим критерієм.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Корнієнко Інокентій Олексійович

Члени експертної групи

Гіряк Андрій Несторович

Вєтрова Наталія Володимирівна